

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

AARSPRØVEN OG AFGANGSPRØVERNE

I

HORSENS LÆRDE SKOLE

I JUNI OG JULI 1878.

-
1. NOGLE BEMÆRKNINGER OM FORBINDELSEN MELLEM SKOLEN OG HJEMMET. AF OVERLÆRER C. IVERSEN. MED EN EFTERSKRIFT AF REKTOR O. FIBIGER.
 2. SKOLEEFTERRETNINGER. VED REKTOR O. FIBIGER.

HORSENS.

H. FOGHS BOGTRYKKERI.

1878.

I.

NOGLE BEMÆRKNINGER

OM

FORBINDELSEN MELLEM SKOLEN OG HJEMMET.

AF

OVERLÆRER C. IVERSEN.

At en Forbindelse mellem Skolen og Hjemmet er et vigtigt Middel til Undervisningens Fremme, er en Sandhed, der er saa indlysende, at det maa ansees for overflødigt at gaa videre ind paa en Drøftelse deraf. Men det nytter kun lidt at erkjende denne Sætnings Rigtighed, naar man ikke bringer den i Anvendelse; hvad det gjælder om, er, at Skolen og Hjemmet ved gjensidig Tillid og Imødekommen kunne komme til at drage Nytte af de Erfaringer, som de begge gjøre. Det er Disciplens Person og Arbejde, hvorigjennem Forbindelsen mellem Skolen og Hjemmet foregaar. Hjemmet gjør Iagttagelser og Erfaringer, som Skolen ikke kan gjøre, men paa den anden Side har Skolen langt rigere Lejlighed til at bedømme Disciplens Standpunkt og Udvikling. Ved gjensidig Villighed til at tage mod Belæring skal der herigjennem opnaaes Enighed om de Grundsætninger, hvorefter Disciplen og hans Arbejde skal bedømmes; thi hvis Skolen og Hjemmet se Sagen fra forskjellige Synspunkter, kunne de Indflydelser, hvoraf Disciplen paavirkes, let komme til at staa i Modstrid med hinanden. Følgende Bemærkninger fremkomme nu som et Bidrag til at belyse hele dette Forhold; de gjøre ikke Fordring paa at indeholde noget Nyt; Hensigten med dem er kun at indprente visse Grundsandheder, som Alle vel ere villige til at erkjende, men som dog ikke altid efterleves.

Det er Arbejdet, hvorigjennem Disciplens Udvikling i det Væsentlige skal foregaa; Arbejdets Tugt skal opdrage ham til Livet og dets Gjerning, thi Livet er Arbejde, og det er gennem Arbejdet, baade Unge og Gamle skulle samle Livserfaring og modnes. Arbejdet medfører et Ansvar, thi Arbejde er Pligt, men Arbejdet har ogsaa sin Løn, nemlig den Tilfredsstillelse, der ligger i at gjøre sin Pligt, saavidt dette er muligt, og i at naa et Resultat. I alt dette skal den Unge delagtiggjøres: han skal føle Arbejdets Tugt og Ansvar, men ogsaa nyde dets Løn.

Hvorledes skal nu dette ske?

For det Første maa Disciplen stilles overfor et Arbejde, han kan magte. Skolens Arbejde skrider gradevis frem, og der bygges bestandig videre paa de vundne Resultater; det, der en Gang er lært, kommer ikke mer igjen i den samme Form, hvori det første Gang lærtes, thi hver Ting har sin Tid, og hvad der forsømmes paa et lavere Trin, indhentes kun med stor Vanskelighed paa et højere. Derfor er det saa vigtigt, at enhver Discipel kommer paa sin rette Plads i Skolen.

Forældre ville i Almindelighed gjerne have deres Sønner hurtigt frem. Dette er i og for sig et naturligt Ønske, men Fremgangen afhænger jo alene af Disciplens Udvikling, og kan Udviklingen ikke foregaa i den normale Tid, maa der tages mere Tid. Det er ikke Skolen, der standser Fremgangen, thi Skolens Ønsker falde i Virkeligheden sammen med Hjemmets. Men naar Skolen ser, at en Discipel ikke kan drage Nytte af Undervisningen i en højere Klasse, er den nødsaget til at holde ham tilbage. Hvis Skolen nemlig stiller ham overfor

et Arbejde, han ikke kan magte, da gaar han ikke blot ikke frem, men snarere tilbage, thi den manglende Sikkerhed erhverver han kun ved at forblive paa det Trin i Skolen, hvor nu netop det skal læres, der paa et højere Trin skal bruges som Grundlag for noget andet. Skolen ser helst, at alle Disciple i den normale Tid gennemgaa Klasserne, thi Oversiddere volde altid nogen Ulejlighed, og Undervisningen vinder i Friskhed ved at faa et helt nyt Hold Disciple ind i en Klasse. Det er derfor baade ufornuftigt og uretfærdigt at dadle Skolen, naar den holder en Discipel tilbage, thi den gjør det kun modstræbende, og den er nødsaget til at gjøre det, fordi den skal bære Ansvaret for, hvorledes Disciplens Udvikling foregaar, og hvorvidt og hvorledes det endelige Maal naaes. Da det nu maa antages, at Skolen bedre end Hjemmet kan skjønne, paa hvilket Punkt Disciplen har bedst af at holdes tilbage, maa Hjemmet ogsaa i denne Henseende lade Skolen have fri Raadighed. Undertiden kan der nemlig indtræde det Tilfælde, at Hjemmet selv indrømmer, at Disciplen maa holdes tilbage, men da man staar i den Formening, at det maa være bedre at sidde over i en højere Klasse end i en lavere, ønsker det, at han foreløbig maa blive opflyttet. Dette er ofte urigtigt, og urigtigt er det altid, naar Manglen paa Modenhed har sin Grund i Usikkerhed i Elementerne, thi en saadan Mangel maa der raades Bod paa saasnart som muligt; hvis det opsættes, bliver det for sent.

Men hvorledes skal Hjemmet nu bidrage Sit til, at Disciplen i den normale Tid kan gennemgaa Klasserne, og hvad er Grunden til, at Hjemmet, skjøndt det har

den bedste Villie, dog undertiden maa bære Skylden for, at det ikke sker?

For at kunne besvare dette Spørgsmaal maa vi først undersøge, hvad det er for et Arbejde, Skolen kræver af Disciplen, og hvorledes den kræver det udført?

Skolen kræver for det Første af Disciplen et bestemt Arbejde til hver enkelt Dag; en Lektie sættes ham for, som han skal kunne nøjagtigt, naar han bliver overhørt i den, og Skolen udtrykker sin Dom om hans Arbejde ved at give ham en Karakter. Men dermed er Alt ikke gjort; hvis dette var tilstrækkeligt, var det ikke saa vanskeligt for Disciplen at tilfredsstille Skolens Fordringer. Det, Skolen især maa se paa, er, om det Lærte saaledes tilegnes af Disciplen, at hans aandelige Væxt faar Næring derved. Disciplen skal ikke blot lære Lektier, han skal udvikles til at blive et alvorligt, tænkende Menneske. Hjemmet er ofte tilbøjeligt til at forvekle en vis Fermhed og Modtagelighed med Modenhed; men Disciplen er ikke blot reciperende, han skal ogsaa være producerende, og det er deri, Modenheden ret skal lægge sig for Dagen. Der er stor Forskjel paa Kundskabsforraad og Modenhed. Paa et Trin, der ligger langt udover Skolen, kan man endnu ofte finde disse to Ting adskilte; men den, der ikke tilegner sig hvad han lærer, har ingen anden Brug af sine Kundskaber end den, at han, som en dresseret Skoledreng, kan ramse en Lektie op. Der skal vel være Dressur i al Undervisning, men Dressuren kan overdrives, og overdreven Dressur fra Skolens Side eller overdreven Paa-passelighed og Kontrol fra Hjemmets Side kan ofte

fremkalde en Drivhuskultur, der ikke kan staa sin Prøve. Skolen sætter stor Pris paa Fermhed til at lære en Lektie, og en saadan Fermhed er nødvendig paa ethvert af Skolens Trin; men Skolen forlanger mere; det Lærte skal fordøjes og optages i hele Organismen; hvad der ikke fordøjes, giver ingen Næring.

Men i denne Henseende er det netop af stor Vigtighed, paa hvilken Maade Disciplen lærer sine Lektier og i det Hele udfører sit Arbejde. Kundskaberne i og for sig udvikle ikke saa meget, som det Arbejde, der hører til for at tilegne sig dem. Det er Arbejdet, der udvikler Kræfterne; man lærer ikke at arbejde ved at se Andre gjøre det. Hjemmet maa derfor ikke hjælpe Disciplen med hans Lektier saaledes, at det aldeles tager Arbejdet fra ham; der skal naturligvis vaages over, at han passer sit Arbejde, men der skal ikke hænges over ham under Arbejdet. Disciplen faar først Interesse for sit Arbejde og Kjærlighed til det ved selvstændig Beskjæftigelse dermed; og uden Interesse og Kjærlighed kan det aldrig blive til noget med et Arbejde. Denne Selvstændighed skal indprentes Disciplene saa tidlig som muligt; man skal gjøre alt, hvad man kan, ved Opmuntring, Formaning, Ros og Straf, for at bringe det dertil, at selv de mindste Disciple forsmaa og afvise enhver Hjælp; er det vundet, er Alt vundet — og i denne Henseende maa Skolen hver Dag og hver Time huske paa, at den har den Opgave og Forpligtelse, at lægge Arbejdet til Rette for Disciplen paa en saadan Maade, at han virkelig kan gjøre det. Det følger af sig selv, at Hjælp ved skriftlige Arbejder er skadeligst, thi da det skriftlige Hjemmearbejde netop skal

udvikle og vise Disciplens Modenhed, illuderes jo ganske Skolens Fordringer, naar et saadaat Arbejde udføres af en Anden. Ved at unddrage Disciplen enhver ufornuftig Hjælp tvinger og vænner man ham til at søge sin eneste Vejledning i Skolen og hos sin Lærer; derved faar han Tillid til Skolen, og Skolen kommer ikke til at staa for ham som det Sted, hvor han blot har at aflevere sine Præstationer, den bliver ham en Raadgiver og Vejleder. Hvis Hjemmet blot selv vilde forstaa og indprente Disciplen, hvilken Betydning dette har, da kunde Skolen udrette langt mere, end den nu mangan Gang gjør. Det rette Forhold mellem Lærer og Discipel skal være et Fortrolighedsforhold; Disciplen skal vænnes til at spørge, han skal have Trang til at faa dette eller hint at vide, thi Enhver veed jo af Erfaring, at en Kundskab, man søger, fordi man har Trang til den, den bliver en virkelig Besiddelse, naar den er erhvervet. Og her har Skolen atter en Opgave, maaske den allerstørste, nemlig den, at passe paa, at Kundskabsforraadet træder frem for Disciplen i en saadan Rækkefølge, at Viden om et Led i denne Række fremkalder Trang til Viden om et andet. Paa denne Maade vil Skolen først kunne løse sin Opgave, ikke blot at lære sine Disciple dette eller hint, men at lære dem at lære.

Det er naturligtvis ikke Meningen, at det altid er Hjemmet, der er Skyld i, at der opstaa Misforhold mellem Skolen og Disciplen; Hjemmet kan ikke have et saadant Herredømme over Disciplen, at det kan hindre det. Selv om Hjemmet ikke yder Disciplen ufornuftig Hjælp, kan en vrangvillig og lad Discipel faa saadan Hjælp andensteds, f. Ex. hos en Kammerat; men

Sligt kan Hjemmet neppe komme til at bære Ansvar for, og en Kammerats Hjælp tilsteder dog altid en vis Selvstændighed fra hans Side, der modtager Hjælpen. Hovedsagen er, at Skolen i betimelig Tid faar Lov til at være Hjemmets Raadgiver. Det kan ikke nytte noget, at man henimod Slutningen af Skoleaaret, naar man begynder at frygte for, at Disciplen skal komme til at sidde over, henvender sig til Skolen. Hvad Hjemmet kan gjøre, er at iagttage Disciplen under hans Arbejde, at lægge Mærke til, om det gaar let for ham eller tager lang Tid, o. s. v. Saadanne Iagttagelser ere meget værdifulde og kunne blive frugtbringende, naar Skolen faar Underretning om dem, thi Skolen kan jo kun gjennem Hjemmet faa en fyldig Kundskab om Disciplens Færd udenfor Skolen.

Bemærker Hjemmet nu f. Ex., at Arbejdet falder Disciplen noget svært, maa det ikke strax af overdreven Nænsomhed tage Arbejdet eller en Del af det fra ham. Det kunde maaske synes at være meget uskyldigt, naar Disciplen f. Ex. skal bruge et Lexikon, da at hjælpe ham med at slaa Ordene op, eller naar der skal regnes et Stykke eller udarbejdes en mathematisk Opgave, da at anvise ham Gangen deri; men en saadan Haandsrækning er farlig og overskrider let de rette Grændser. Jeg husker jo dog langt bedre en Glose, jeg selv har slaaet op i mit Lexikon, end den, jeg har ladet mig diktere af en Anden; og hvad Regning og Mathematik angaar, da skal jo Modenheden netop vise sig deri, at jeg forstaar at tage fat paa et skriftligt Arbejde, thi saa kommer Udførelsen nok.

Man maa ogsaa lægge Mærke til, hvilke Fag det er, Disciplen har Vanskelighed ved at magte. Det kunde maaske synes, at naar der blandt de mange Fag, en Discipel har, kun er et eller to, han staar tilbage i, saa kan der ingen Fare være ved at hjælpe ham lidt deri. Men herved kan man gjøre sig skyldig i slemme Misforstaaelser af Fagenes Betydning. Viser Umodenheden sig nemlig i et af Skolens Hovedfag, f. Ex. i Latin eller Mathematik, da er dette jo et Tegn paa, at en almindelig Umodenhed er tilstede, men den viser sig paa dette Trin endnu ikke i de lettere Fag.

Begynder en Dreng paa Latin, da vil han jo, naar han er flittig og jevnt godt begavet, temmelig let lære Begyndelsesgrundene i at deklinere og konjugere; han faar ret gode Karakterer, og Alt gaar i det Hele tilfredsstillende. Men efter et Par Maaneders Forløb, naar der begyndes paa skriftlige Arbejder, der skulle befæste det Læste og vise, om han har magtet det, saa staar han der som en Stymper. Naar man nu siger: „Ja, i Latin har han ret gode Karakterer, det kan han nok, det er blot latinsk Stil, han staar tilbage i“ — da gjør man sig atter skyldig i en grov Misforstaaelse. Den Umodenhed, der nu strax kommer for Dagen i det nye og uvante Arbejde, vil naturligvis ogsaa senere komme frem i det Øvrige; den latinske Stil har opdaget Umodenheden. Hvad skal man nu gjøre i et saadant Tilfælde? Man skal lade Disciplen arbejde selv, og i hvert Fald ikke give ham Privatundervisning før efter at have raadført sig med Skolen; er det en brav og ærligt stræbende Discipel, vil Skolen ogsaa vise ham en saadan Overbærenhed, at han ikke bliver skræmmet;

med en god Villie vil man ogsaa godt kunne faa en saadan Discipel til at indse, at en mindre god Karakter for et Arbejde, han selv har udført, har langt større Værdi, end en god Karakter for et Arbejde, som en Anden har gjort for ham.

Hvad nu særlig Mathematik angaar, da er det jo be- kjendt nok, at dette Fag stiller strænge Fordringer til Kraft og Klarhed i Tænkningen, og at det ikke kan tilfreds- stilles af nogen halvforstaaet Udenadslæren, der dog kan have nogen, om end kun ringe Værdi i andre Fag, men kræver fuld Forstaaelse. Det følger derfor af sig selv, at dette Fag ofte kommer til at spille en Opdagers Rolle med Hensyn til en Discipels Umodenhed. Ingen vil nægte, at særlig Begavelse har sin store Betydning i dette Fag, men den rent elementære Mathematik kan Enhver lære, naar han har en god Villie, og han da overhovedet kan lære noget. Grunden til, at Mathe- matiken i den populære Opfattelse ofte staar som noget Sært og Ubegribeligt, er vistnok navnlig den Omstæn- dighed, at dette Fag i Skolen undertiden bliver isoleret, idet man ikke afventer den Modenhedsudvikling, der er nødvendig for at kunne magte det. Mathematiken bevæger sig jo i en ejendommelig, abstrakt Forestillingskreds. Modenhed til at magte de andre Fag, idetmindste paa dette Punkt, er der, men hvad Mathematiken angaar, er den endnu ikke tilstede — undertiden kan det Mod- satte være Tilfældet — og man vil nu for dette ene Fags Skyld ikke have en Discipel holdt tilbage. Des- uden kræver Mathematiken stadig og anstrængt Op- mærksomhed, og da den ikke indeholder et reelt og let tilgængeligt Stof, der kan bearbejdes ved Hjemme-

flid alene, saa bliver en Discipel lettere distanceret i dette Fag end i andre, især naar han ikke er meget livlig og energisk. Alt dette bidrager til at give Mathematiken en isoleret Stilling; men desto større Opmærksomhed skal baade Hjemmet og Skolen have henvendt paa dette Fag, og Hjemmet har her en særlig Opfordring til at sætte sig i Forbindelse med Skolen. Da Methoden i Undervisningen har stor Betydning netop for Matematikens Vedkommende, og der, jo svagere og mere tungnem en Discipel er, udkræves større Modenhed og Erfaring hos Læreren, saa bliver det af stor Betydning, af hvad Art den Privatundervisning er, som gives Drengene, der staa tilbage i Matematik. Det maa heller ikke oversees, at den Paavirkning, en Discipel faar af sine Kammerater paa Skolen i Undervisningstimen, og den Øvelse, som ligger alene deri, at være opmærksom, selv om Læreren ikke særlig henvender sig til ham, ofte unddrages Discipelen ved Privatundervisning; og en stadig fortsat Privatundervisning svækker i Almindelighed ogsaa Disciplens Interesse for Skolen. Der er altsaa for Matematikens Vedkommende særlig Grund for Hjemmet til ikke at handle paa egen Haand men raadføre sig med Skolen.

Resultatet af hvad her er udviklet bliver altsaa ganske kort og simpelt, at Hjemmet ikke ved utidig Indblanding maa standse Disciplens Udvikling, og at Modenheden kun kan vindes ved eget Arbejde.

Hvis Skolen strax fra Begyndelsen af kunde være sikker paa at faa normalt udviklede og velforberejede Disciple, kunde mange af de hernævnte Ulemper undgaaes. Det er netop for at sikre Skolen en stadig

Tilgang af saadanne Disciple, at Latinskolens Lærere have oprettet Forberedelsesskolen som en Erstatning for de to nederste Klasser, der bleve bortskaarne ved Skoleloven af 1871. Men ogsaa paa det Trin, der ligger nedenfor Forberedelsesskolen, er det af stor Vigtighed, hvorledes Undervisningen føres, og i denne Henseende kan man ikke indtrængende nok opfordre Forældre, navnlig naar de ikke bo her i Byen og altsaa ere afskaarne fra den Mulighed, at kunne faa deres Dreng underviste i de mindre Drengeskoler, som findes her, og som kunne betragtes som en Art Forskoler til Forberedelsesskolen — til i god Tid at henvende sig til Latinskolen. De ville altid møde Beredvillighed til at give dem Oplysning om, hvorledes Gangen i Undervisningen bør være. Jo længere man kommer ned, desto vigtigere er det at gaa systematisk og planmæssigt til Værks i Undervisningen. At læse, skrive og regne bør være Grundlaget for enhver Undervisning; derigjennem skal den lille Dreng opnaa Færdighed i at bruge Blæk og Pen, Haand og Øje, og faa Herredømme over sin Tale. Der synes at have udbredt sig den grove Misforstaaelse, at enhver Undervisning, der skal hæve sig over Almueundervisningen, absolut paa det allernederste Trin skal optage fremmede Sprog; det er en Fordom, der bør bekæmpes. Intet Barn burde begynde paa et fremmed Sprog før i en Alder af 9 Aar, og man skal dog være varsom, thi Undervisningen deri skal drives med Kraft, naar det skal blive til noget. For en umoden Dreng ere Brokker af fremmede Sprog den sletteste Føde, der kan gives ham: det er Stene, ikke Brød. Dog herom og om andre Detailler i Planen for den første Undervisning

vil Skolen altid være villig til at give Oplysninger, og den vil være bedst i Stand til at give dem, thi jo længere man følger Undervisningen opad, desto bedre er man i Stand til at have en Mening om, hvorledes Grunden skal lægges.

Dette ligger imidlertid udenfor hvad disse Bemærkninger tilsigte; de skulle kun vise, hvor stor Betydning en Forbindelse mellem Skolen og Hjemmet har paa alle Punkter, og opfordre til gjensidig Imødekommen og Sammenslutning, for at vi, hver i sin Virkekreds, kunne udføre Skolegjerningen saa godt og samvittighedsfuldt som muligt.

EFTERSKRIFT.

AF REKTOR O. FIBIGER.

Naar jeg til ovenstaaende Bemærkninger af Overlærer Iversen om Forbindelsen mellem Skolen og Hjemmet her tilføjer en Efterskrift, sker dette ikke i den Hensigt paa noget Punkt at forsøge paa at imødegaa eller at modificere noget af det af min ærede Kollega Fremførte, hvilket jeg i Et og Alt tiltræder, og som jeg baade ønsker og haaber vil finde Indgang hos og blive gjort til Gjenstand for alvorlig Overvejelse af alle Forældre, der betro deres Børn til Skolens Undervisning og Vejledning, men det er min Agt at henlede Opmærksomheden paa et enkelt af Skolens Undervisningsfag, med Hensyn til hvilket jeg meget maa beklage, at

Skolen jevnlige ikke blot savner Hjemmets kraftige Medvirkning til at vække og styrke Disciplenes Interesse for denne Del af Skolens Gjerning, men endog, og det ikke saa ganske sjældent, sporer fra Hjemmets Side om ikke Vrangvillie, saa dog en vis Ligeegyldighed og Tilbøjelighed til at betragte en enkelt Del af den Undervisning, Skolen meddeler, som mindre betydningsfuld og som en, der i ringere Grad end de andre Undervisningsfag stiller berettigede Fordringer til Disciplenes Flid og Interesse. Det er Gymnastikundervisningen, jeg sigter til. Medens der for de øvrige Fags Vedkommende viser sig hos Forældre og Værger en i højeste Grad paaskjønneelsesværdig Bestræbelse for at støtte de Fordringer, som Skolen stiller og maa stille til villig Imødekommen, virksom Flid samt stadigt og alvorligt Arbejde fra Disciplenes Side, kan jeg ikke nægte, at jeg med Hensyn til den Del af Undervisningen, der som Formaal stiller sig Udviklingen og den systematiske Uddannelse af Legemet og dets Kræfter, jevnlige har havt Lejlighed til at gjøre Erfaringer, der vise hen til, at der hos mange Forældre og Værger er en vis Tilbøjelighed tilstede til at betragte denne Side af Undervisningen som mindre vigtig og som ikke fuldkommen jevnbyrdig med de Fag, der stille deres Fordringer til Disciplenes aandelige Arbejde. Heri er en Fare til Stede, og det en dobbelt. I samme Forhold, som Livets Fordringer til højere aandelig Dannelse stige, og som Følge deraf efterhaanden ikke blot flere Fag føres indenfor Skolens Omraade, men der ogsaa for de enkelte Fags Vedkommende stilles og maa stilles større Fordringer til Disciplenes Arbejdskraft saavel i selve Skole-

timerne som ved Hjemmearbejdet, i samme Forhold voxer Faren for, at en ensidig Udvikling af Disciplenes Aand kan komme til at virke hemmende eller ligefrem skadelig paa den sunde og frodige Udvikling af Legemet og dets Kræfter.

Det er i Erkjendelse heraf, at den nye Ordning af det højere Undervisningsvæsen har tillagt den gymnastiske Undervisning et forøget Timetal gjennem alle den lærde Skoles Klasser; men skal det tilsigtede Øjemed naaes, da maa der stilles den uafviselige Fordring til Hjemmet, at dette støtter Skolen i dens Bestræbelser for at lade Legemets Krav paa en ved systematisk Undervisning ledet Udvikling komme til sin Ret. At der blandt en Skoles mange Disciple stedse vil findes nogle, der paa Grund af en eller anden legemlig Svagbed enten slet ikke eller kun indenfor visse Grændser kunne deltage i Legemsøvelserne, er desværre en given Sag; men jeg vilde nødig tro, at vor Tids Ungdom skulde være saa legemlig svag, som man ledes til at antage Tilfældet maa være, naar man ser hen til de jevnlige til Skolen indløbende Anmodninger fra Forældre og Værger om kortere eller længere Tids Fritagelse for Disciple for Deltagelse i den gymnastiske Undervisning.

Men dette er, som ovenfor antydet, kun den ene Side af Sagen; den anden, og det ikke den mindst væsentlige, er følgende.

Hvor forskjelligartede end de mange enkelte Undervisningsfag, der have fundet Plads indenfor Skolens Omraade, ere, og hvor forskjellige Fordringer de end efter deres Natur og Beskaffenhed stille til Disciplenes Aandskræfter og Arbejdsdygtighed, er der dog eet Baand, der

sammenholder dem alle, og over for Disciplene stille dem som lige berettigede og lige betydningsfulde. Dette Baand er Pligtens, et Baand, der ikke kan løsnes paa eet Punkt uden at Følgerne af en saadan Løsning spores paa andre Punkter. Kommer først den Tanke til Frembrud hos en Discipel, at et enkelt Fag, det være sig nu Gymnastik eller hvilket som helst andet, kan give mere eller mindre efter i sine Fordringer til stadig Flid og Pligtopfyldelse, da vil det neppe mangle, at Løshed og Slappelse ogsaa paa andre Steder efterhaanden sniger sig ind og virker hemmende og nedbrydende paa Disciplenes Selvfordringer til Flid og samvittighedsfuld Pligtopfyldelse. Hvor stor denne Fare kan blive, behøver vel ikke nogen nærmere Paavisning.

Hermed skal jeg slutte disse korte Bemærkninger, idet jeg til Disciplenes Forældre og Værger henvender en indstændig Opfordring til at støtte Skolens Bestræbelser for at udvikle og uddanne Disciplenes legemlige Kræfter med samme Interesse og med samme Imødekommen, som Skolen ikke paakalder forgjæves, naar den henvender sig til Hjemmets Bistand og Medvirkning med Hensyn til Disciplenes aandelige Uddannelse og sædelige Udvikling.

II.

EFTERRETNINGER

OM

HORSENS LÆRDE SKOLE

FOR SKOLEAARET 1877—78.

VED

O. FIBIGER.

I. Examinier.

1. **Aarsprøven 1877** afholdtes fra den 2den til den 12te Juli inklusive i Overensstemmelse med det i forrige Aars Program meddelte Schema. Efter tilendebragt Prøve opflyttedes i 6te Klasse fra 5te Klasse 4 Disciple; i 5te Klasse opflyttedes fra 4de studerende Klasse 4 Disciple; i 4de studerende Klasse opflyttedes fra 3die studerende Klasse 5 Disciple; i 4de Realklasse opflyttedes fra 3die Realklasse 2 Disciple; i 3die studerende Klasse opflyttedes fra 2den studerende Klasse 2 Disciple; i 3die Realklasse opflyttedes fra 2den Realklasse 2 Disciple; i 2den studerende Klasse opflyttedes fra 1ste studerende Klasse 10 Disciple; i 2den Realklasse opflyttedes fra 1ste Realklasse 10 Disciple og fra 1ste studerende Klasse 1 Discipel.

2. **Afgangsprøven for studerende Disciple 1877.** I Overensstemmelse med det af Ministeriet tilsendte Schema af 22de Maj f. A. foretoges den skriftlige Prøve her, ligesom ved de andre lærde Skoler, den 15de og 16de Juni. Den mundtlige Prøve afholdtes i den i forrige Aars Program angivne Orden.

Opgaverne til den skriftlige Prøve vare følgende:

1. **Udarbejdelse i Modersmaalet I** (bunden Opgave): Rom to Gange Verdens Behersker.

2. **Udarbejdelse i Modersmaalet II** (fri Opgave): Den sande og den falske Humanitetsfølelse.

3. **Oversættelse fra Latin til Dansk:**

Cicero Bruto S. In epistola tua reprehendis, quod in honoribus decernendis fuerim nimius et tanquam prodigus. Ego vero, quid secutus sim in sententiis dicendis, ignorare te nolo. Post interitum Cæsaris et vestras memorabiles Idus Martias, Brute, quid ego prætermissum a vobis, quantamque impendere reipublicæ tempestatem dixerim, non es oblitus. Magna pestis erat depulsa per vos, magna populi Romani macula deleta, vobis vero parta divina gloria, sed instrumentum regni delatum ad Lepidum et Antonium, quorum uterque pacem metuebat, inimicus otio erat. His ardentibus perturbandæ reipublicæ cupiditate, quod opponi posset præsidium, non habebamus. Itaque quum teneri urbem a parricidis viderem, nec te in ea nec Crassum tuto esse posse, mihi quoque ipsi esse excedendum putavi. Sed animus meus, qui a patriæ caritate nunquam alienatur, discessum ab eius periculis ferre non potuit. Romam ut redii, statim me obtuli Antonii scelerei et dementiæ; quem quum in me incitavissem, consilia inire coepi reipublicæ liberandæ. Ideo Cæsarem auxi hunc adolescentem, per quem adhuc vivimus, si verum fateri volumus. Huic habiti sunt a me honores nulli, Brute, nisi debiti, nulli nisi necessarii; maioresque etiam decreverunt Philippus et Servilius. Sed nescio quo modo facilius in timore benigni, quam in victoria grati reperiuntur. Ego enim, D.Bruto liberato, quum lætissimus ille civitati dies illuxisset, itemque casu Bruti natalis esset, decrevi ut in fastis ad eum diem Bruti nomen adscriberetur, in eoque sum maiorum exemplum secutus. Quod ego quum dabam Bruto, notam esse in fastis gratissimæ victoriæ sempiternam volebam, sed illo die cognovi plures in senatu malevolos esse quam gratos, et maxima pars senatus præteriti periculi oblitus est.

instrumentum, quo aliquid instruitur et paratur; hoc loco exercitus intelliguntur.

4. **Fransk Stil:**

Episode af Borgerkrigen i Spanien. Indesluttede i Klostret San Francisco havde disse tapre Folk at udholde to Belejringer efter hinanden. En Officer med den største Energi, Oberstlieutenant i Armeen, Don Francisco Sang, havde Befalingen

over dem. Der vistes Heltegjerninger, som Oldtiden ikke kan anføre smukkere. Klosteret indeholdt en stor Mængde Krudt; en Korporal af de Frivillige paatog sig at vaage over Oplaget med Ed paa at sætte Ild derpaa, dersom det lykkedes Karlisterne at tiltvinge sig Indgangen. Forgjæves havde den fjendtlige Anfører tilbuddt de Belejrede, at de maatte overgive sig; for at besejre deres Modstand havde Karlisterne den Ide at fremstille for deres Øjne deres Hustruer og Børn, som de havde bemægtiget sig. Kommandanten lod svare: „Jeg har sagt, at jeg ikke overgiver mig, og jeg vil ikke overgive mig; at jeg vil stikke Ild paa Krudtet, og jeg stikker Ild derpaa. Jeg vil ikke vide af flere Parlamentærer at sige. Jeg vil give Befaling til at fyre paa hvemsomhelst, der viser sig foran Fortet, og dersom det er min Hustru og min Datter, og dersom Soldaterne nægte at skyde, saa vil jeg dræbe dem med min egen Haand.“ Erindrer dette ikke om det berømte Træk af Perez de Gusman, som, da han blev angrebet af Maurerne i Slottet Tarifa, og da disse havde gjort sig til Herrer over hans unge Søn og truede med at dræbe Barnet, dersom Pladsen ikke overgav sig, i Stedet for Svar kun tilkastede dem sin Dolk fra Muren.

Oberstlieutenant: lieutenant colonel. — der vistes: oversæt: der var. — Heltegjerninger: des actes d'heroisme. — over: auprès de. — Oplaget: le depôt. — at tiltvinge sig: forcer. — De maatte: oversættes ikke. — at fremstille for: amener sous. — at bemægtige sig: s'empare de. — at ville vide af at sige: vouloir. — at fyre paa: faire feu à. — at skyde: tirer. — et Træk: un trait. — true med: menacer de.

I Bedømmelsen af Prøverne deltog i Forening med Skolens Lærere d'Hrr. Professor, Dr. phil. Holm i danske Udarbejdelser og latinsk Version, Latin, Græsk og Historie, Dr. phil. Geertz i Oldnordisk, Docent Petersen i Naturlære, Adjunkt Neergaard i Engelsk og Adjunkt Schaldemose i Fransk og fransk Stil.

Prøvens Udfald sees af følgende Liste:

Kandidaternes Navne.	Afgangsprøven 1877.													Hoved- karakter.	Points.
	Udarbejdelse i Modersmaalet. I. Bunden Opg.	Udarbejdelse i Modersmaalet. II. Fri Opg.	Latin, skriftlig.	Latin læst Pensum.	Latin extempore.	Græsk.	Oldnordisk.	Fransk.	Engelsk.	Tyðsk.	Historie.	Naturlære.			
1. H. C. N. Giørtz, (opt. i dav. 3. st. Kl. $\frac{11}{10}$ 71, 19 A. gl.)	Mg. $\div \frac{1}{3}$	Mg. $\div \frac{1}{3}$	Mg.	Ug. $\div \frac{1}{3}$	Mg. $\div \frac{1}{3}$	Ug.	Ug.	Mg. $+\frac{1}{3}$	Mg. $+\frac{1}{3}$	"	Ug. $\div \frac{1}{3}$	G.	<i>Første Karakter.</i>	100	
2. L. Momme, (opt. i dav. 1. Kl. $\frac{2}{8}$ 69, 18 A. gl.)	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg. $\div \frac{1}{3}$	Mg. $\div \frac{1}{3}$	Ug. $\div \frac{1}{3}$	Mg.	Mg.	"	Mg. $+\frac{1}{3}$	Mg.	<i>Første Karakter.</i>	97	
3. A. E. Mazanti, (opt. i dav. 1. Kl. $\frac{2}{8}$ 67, 19 A. gl.)	G.	Mg. $\div \frac{1}{3}$	Mg.	G. $+\frac{1}{3}$	Mg. $\div \frac{1}{3}$	Tg. $+\frac{1}{3}$	Mg. $+\frac{1}{3}$	G. $\div \frac{1}{3}$	G. $+\frac{1}{3}$	"	G. $\div \frac{1}{3}$	Ug. $\div \frac{1}{3}$	<i>Anden Karakter.</i>	70	

3. Realafgangsprøven af højere Grad 1877. I Overensstemmelse med det Skolen af Ministeriet tilsendte Schema af 22de Maj f. A. afholdtes den skriftlige Prøve den 15de og 16de Juni. Den mundtlige Prøve afholdtes i Tiden fra den 23de Juni til den 11te Juli.

Opgaverne til den skriftlige Prøve vare følgende:

1. **Udarbejdelse i Modersmaalet:** Australiens vigtigste Ejenommeligheder.

2. Tydsk Stil:

Absalon var en Søn af den højt ansete Asger Ryg og Sønnesøn af den ikke mindre berømte Skjalm Hvide. Tyve Aar gammel gik han til Paris for at studere under berømte Læreres Vejledning. Han tilegnede sig en fortrinlig videnskabelig Dannelse, og de Samtidige roste lige saa meget hans Lærdom og Veltalenhed som hans Tapperhed og Statsklogskab. Ved det gruelige Gjæstebud i Roskilde optog han den myrdede Kong Knud i sine Arme og undgik selv med Nød og neppe Døden, idet han frelste sin Ven Valdemar. Fra dette Øjeblik af var han den store Konges trofasteste Støtte i Krig og Fred. Det ene Aar efter det andet førte han de Danske over Østersøen mod Venderne, indtil Erobringen af Staden Arkona paa Rügen gjorde Ende paa Hedenskabet og forvandlede de vendiske Søerøvere til fredelige Undersaatter af Danmark. Efter et langt og virksomt Liv trak han sig tilbage til Sorø, hvor han døde Aar 1201; hans Grav vises bag ved Kirkens Alter.

Sønnesøn: Enkel. — Vejledning: Leitung. — tilegne: aneignen. — Samtidige: Zeitgenossen. — Veltalenhed: Beredsamkeit. — Gjæstebud: Gastmal. — optage: auffangen. — med Nød og neppe: kaum. — frelse: erretten. — trofast: treu. — Hedenskab: Heidenthum. — forvandle: umwandeln.

3. Arithmetisk Opgave:

1. En Kjøbmand har tre Vexler, som naar de forfalde til Betaling indbringe følgende Beløb: 500 Reichsmark (M \mathring{f}), 32 Pund Sterling (£. St.), 450 Francs (fr.) Han sælger dem før Forfaldsdagen til en Anden, som afdrager 6 p. C. for hele den Tid, der forløber til Forfaldsdagen. Hvor Meget faar han derfor i Kroner og Øre?

1 M \mathring{f} = 90 \mathcal{E} , 1 £ St. = 18 \mathcal{M} 20 \mathcal{E} , 1 fr. = 73 \mathcal{E} .

2. Af Ligningen

$$\frac{ab}{a^2 - b^2 x^2} + \frac{cd}{c^2 - d^2 x^2} = 0$$

søges x under den simpleste Form. Hvad bliver x , naar $a = 28 + 12\sqrt{5}$, $b = 3 + \sqrt{5}$, $c = \frac{1}{2}(29 + 13\sqrt{5})$, $d = 2 + \sqrt{5}$?

3. At finde x , naar

$$\sqrt[x]{1,104081} \cdot \sqrt[2x]{1,104622} = 1,0302.$$

4. Geometrisk Opgave:

1. Naar man i et Kvadrat $ABCD$ trækker Linier gennem A , B , C og D under samme Vinkel (dog ikke 45°) med henholdsvis AB , BC , CD og DA , saa danne disse Linier et Kvadrat. Hvorledes bevises det?

Der er givet en Cirkel og et Kvadrat med samme Centrum, Cirklen indenfor Kvadratets Omkreds. Man skal indskrive et Kvadrat i Cirklen saaledes, at Forlængelserne af dets fire Sider gaar gennem hver af det givne Kvadrats Vinkelspidser.

2. Trekanten ABC er indskreven i en Cirkel. En Korde CD , som skjærer AB , og hvis indenfor Trekanten liggende Stykke CM er $8''$, deler Trekanten i to Arealer, der forholde sig som 3 til 2. Siden AB er $10''$. Hvor store ere Stykkerne af AB ? Hvor stor er den Rest MD af Korden CD , som ligger indenfor Cirklen?

For det Tilfælde, at CD gaar igjennem Cirkelns Centrum O , findes tillige O 's Afstand fra AB , C 's Afstand fra AB og Arealet af Trekanten ABC .

I Censuren deltog foruden Skolens Lærere d'Hrr. Docent Petersen i mathematiske Udarbejdelser og Mathematik; Overkrigskommissair Børgesen i Fransk; Professor, Dr. phil. Holm i Tydsk og Historie; Lærer Hübe i Engelsk; Læge Lindemann i Naturhistorie; Kancelliraad Helms i Naturlære.

Prøvens Udfald vil sees af følgende Liste:

Disciplenes Navne.		Dansk Stil.		Tydsk (mundtl. og skriftlig).		Fransk.		Engelsk.		Naturhistorie.		Geografi.		Historie.		Arithmetik. (mundtl. og skriftlig).		Geometri. (mundtl. og skriftlig).		Naturlære.		Points.		Prøvens Udfald.	
1. C. F. Nielsen, (opt. i dav. 2. Kl. 1 ^o 72, 17 A. gl.)		G.	+	T _g .	+	G.	+	G.	+	G.	+	Mg.	G.	G.	+	T _g .	+	G.	+	Mg.	+	Mg.	+	Bestaet.	49
		Mg.	+	G.	+	Mg.	+	Mg.	+	G.	+	Mg.	+	Mg.	+	G.	+	G.	+	G.	+	G.	+	Bestaet.	67
2. R. Clausen, (opt. i dav. 2. Kl. 1 ^o 72, 16 A. gl.)		G.	+	G.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	G.	+	Mg.	+	Mg.	+	G.	+	G.	+	G.	+	Bestaet.	67
		Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Bestaet.	67
3. N. W. S. Wittруп, (opt. i dav. 2. Kl. 1 73, 16 A. gl.)		G.	+	G.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	G.	+	Mg.	+	Mg.	+	G.	+	G.	+	G.	+	Bestaet.	67
		Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Bestaet.	67
4. J. C. Preis, (opt. i 1. Realkl. 3 ^o 73, 17 A. gl.)		G.	+	G.	+	G.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	T _g .	+	Mg.	+	Mg.	+	Bestaet.	64
		Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Mg.	+	Bestaet.	64

4. Halvaarsprøven afholdtes den 20de, 21de og 22de December (skriftlig) og den 11te, 12te, 13de, 14de og 18de Februar (mundtlig). Den skriftlige Prøve bestod i Dansk Stil, Latinsk Version, Fransk Stil for 6te

og 5te Klasse; Dansk Stil, Latinsk Stil, Fransk Stil, arithmetiske og geometriske Opgaver for 4de st. Klasse; Dansk Stil, Engelsk Stil, Tydsk Stil, arithmetiske og geometriske Opgaver for 4de Realklasse; Dansk Stil, Latinsk Stil, Latinsk Version, arithmetiske og geometriske Opgaver for 3die stud. Klasse; Dansk Stil, Tydsk Stil, arithmetiske Opgaver for 3die Realklasse; Dansk Stil, Latinsk Stil, Fransk Stil, arithmetiske og geometriske Opgaver for 2den stud. Klasse; Dansk Stil, Tydsk Stil, Fransk Stil, arithmetisk og geometrisk Opgave for 2den Realklasse; Dansk Stil, Latinsk Stil, Latinsk Version, Fransk Version og Regning for 1ste stud. Klasse; Dansk Stil, Engelsk Version, Tydsk Stil og Version samt Regning for 1ste Realklasse. Gjenstandene for den mundtlige Prøve, ved hvilken, med Undtagelse af Latin og Græsk i 6te Klasse, Rektor ene var Censor, vare i 6te Klasse Naturlære; i 5te Klasse Græsk; i 4de stud. Klasse Græsk og Tydsk; i 4de Realklasse Engelsk og Tydsk; i 3die stud. Klasse Latin og Historie; i 3die Realklasse Historie og Mathematik; i 2den stud. Klasse Latin, Dansk og Fransk; i 2den Realklasse Dansk og Fransk; i 1ste stud. Klasse Latin og Tydsk; i 1ste Realklasse Tydsk og Mathematik.

II. Disciplene.

Ved Afslutningen af forrige Aars Beretning var Discipeltallet 59. Af disse bleve foruden de fornævnte 3 studerende Disciple og 4 Realdisciple, der efter bestaaet Afgangsprøve overgik henholdsvis til Universitetet og til andre Livsstillinger, endnu 10 andre udmeldte af Skolen, dels før det nye Skoleaars Begyndelse, dels i

Løbet af samme, nemlig R. P. Petersen, R. V. Heide, J. J. Laurberg og E. J. Holst af 4de stud. Kl. (efter bestaaet Hovedexamen), N. K. Lind af 5te Kl., C. A. H. Schaarup af 3die Realkl., C. A. Bille og F. Hansen af 2den stud. Kl., A. Andreassen og C. E. Hansen af 2den Realkl. Derimod ere 20 nye Disciple optagne, saa at Skolen, hvis største Discipeltal i Aar har været 66, for Tiden tæller 61 Disciple (38 indenbyes, 23 udenbyes), der efter Censuren for Maj Maaned ere ordnede i de forskjellige Klasser saaledes som efterstaaende Liste udviser. Ved de nyoptagne Disciples Navne er tilføjet Fødselsdag og Fødselsaar samt i Parenthes Fædrenes Stilling og Opholdssted.

VI Klasse.

1. S. J. Ottosen. 2. F. C. Frederiksen. 3. F. Hansen. 4. C. G. Krog-Meyer.

V Klasse.

1. V. Nielsen. 2. C. C. Bay. 3. J. M. Kjer. 4. A. Gjessing. 5. S. H. Lindemann, f. 25. Novbr. 1861 (Propr. Lindemann til Pilegaard ved Slagelse).

IV stud. Klasse.*)

1. A. N. H. Buch. 2. C. J. Linnemann. 3. C. V. Fischer. 4. F. A. Bech. 5. F. C. Winge. 6. I. U. Iversen. 7. A. N. F. S. Krag (M).

IV Realklasse.

1. C. S. M. Dabelsten Jensen. 2. C. R. L. Christensen.

*) M betegner den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling.

III stud. Klasse.

1. H. F. G. Bülow, f. 16. Oktober 1863 (Provst Bülow i Ousted). 2. C. A. Grumme. 3. S. L. C. Müller. 4. M. L. Iversen.

III Realklasse.*)

1. C. J. Due. R 2. A. Holm. r 3. P. M. Toft. r

II stud. Klasse.

1. E. Holm. 2. H. Ostenfeld. 3. O. E. Moe.
4. F. V. Black. 5. M. Plesner. 6. G. Winge.
7. A. E. T. Dolberg. 8. A. C. E. A. Poulsen.

II Realklasse.

1. H. C. Kraul. R 2. C. H. Holm. R 3. V. Bech. R
4. E. F. Klintrup. R 5. C. E. Hansen. R
6. M. Dessau. R 7. H. G. Bentzen, f. 24. Septbr. 1864 (Mølleforpagter Bentzen paa Bygholms Mølle). r
8. C. M. Bøgh. r 9. J. C. M. Hørdum. r 10. F. C. J. Fleischer. r

I stud. Klasse.

1. J. V. Østerberg, f. 11. April 1865 (Marschander Østerberg i Horsens). 2. O. Pedersen, f. 1. Maj 1865 (afg. Gaardejer Peder Nielsen i Brædstrup). 3. O. Helms, f. 29. Januar 1865 (Apotheker, Kancelliraad Helms i Horsens). 4. K. Petersen, f. 2. August 1865 (Vinhandler Petersen i Horsens). 5. H. M. Wittrup, f. 25. Oktober 1865 (Kjøbmand Wittrup i Horsens). 6. H. C. Faber, f. 12. November 1865 (Hospitalsforstander

*) Ved et efter Disciplenes Navn tilføjet R eller r betegnes henholdsvis, om vedkommende Discipel forberedes til Realafgangs-examen af højere eller af lavere Grad.

Faber i Horsens). 7. W. C. R. v. Jessen. 8. J. J. Nathansen, f. 29. Oktober 1865 (Hestehandler Nathansen i Horsens). 9. C. C. Nielsen, f. 8. Marts 1866 (Postbud Nielsen i Horsens). 10. S. A. Klingemann, f. 18. Oktbr. 1865 (Toldinspektør, Kammerraad Klingemann i Horsens).

I Realklasse.

1. J. Helms, f. 29. Januar 1865 (Broder til Nr. 3 i I stud. Kl.) R 2. S. C. Hansen, f. 6. Septbr. 1865 (afgangne Kjøbmand Hansen i Horsens) R 3. H. M. Holst, f. 23. Juni 1865 (Møllejejer Holst, Klostermølle) R 4. J. D. S. Hoé, f. 4. Juni 1864 (Proprietair Hoé i Horsens) r 5. C. F. Fremming, f. 6. December 1864 (afgangne Vinhandler Fremming i Horsens) r 6. H. C. Bjerregaard, f. 12. Decbr. 1864 (Oekonom ved Sygehuset i Horsens Bjerregaard) r 7. S. C. Bøgh, f. 5. Marts 1865 (Handelsgartner Bøgh i Horsens) r 8. S. Lærche, f. 3. April 1865 (Sognefoged Lærche i Thorsted) r.

III. Lærerpersonalet.

I Skolens faste Lærerpersonale er i Løbet af Skoleaaret ingen Forandring sket. Den ved Ministeriets Skrivelse af 16de Februar gjenoptagne Religionsundervisning i Skolens to øverste Klasser (sm. lgn. Programmet for 1877 pag. 62 ff.) ordnedes saaledes, at 6te Klasse afgav til dette Fag den ene af de 4 ugentlige Historietimer, 5te Klasse en af de 9 ugentlige Latintimer. Da denne Undervisning væsentlig er betegnet som en Videreførelse og Afslutning af Konfirmationsundervisningen, og da det overvejende Flertal af Skolens Disciple modtage denne Undervisning hos Pastor, Dr. phil. Clausen, har

Pastoren efter Rektors Anmodning vist Skolen den Velvillie at overtage Undervisningen i Religion i 6te og 5te Klasse, der i afvigte Skoleaar er meddelt disse i een kombineret ugentlig Time, medens Religionsundervisningen i 1ste, 2den og 3die Klasse ligesom i det forrige Skoleaar er bleven besørget af Pastor Andresen.

IV. Undervisningen.

De ugentlige Undervisningstimers Fordeling paa de forskjellige Lærefag vil sees af nedenstaaende Tabel, paa hvilken F., S., M., R. og r. betegne henholdsvis Fællestimerne, de for den sproglig-historiske, for den

Fagene.	VI.	V.	IV.		III.			II.		I.		Summa.
			S.	F. M. R.	S.	F. M. R.	r.	S.	F. R. r.	S. F. R. r.		
Dansk . . .	3	4	2	1* 1*	2	1* 1* 1*	2		3		19	
Tydsk . . .	"	(2)	2	2	2	1* 1*	2	2* 2*	2	1* 1* 1*	19	
Fransk . . .	4	3	2		2*	2* 2*	3*	3*	3*	3*	17	
Engelsk . .	2	(2)		3		3		3* 3*		3* 3*	16	
Latin	8	8	8*	8*	7*	7*	8		6		45	
Græsk	6	6	5		5		"		"		22	
Religion . .	1*	1*		"	2		2		2		7	
Historie . .	3	3	2	1	3	1	2	1	2		18	
Geografi . .	"	"	2		1	1	2		2		8	
Mathem. og Regning . .	"	"	5	1	4	2* 2* 2*	6	1* 1*	6	2	29	
Geom. Tegn.	"	"		1* 1*		1* 1*	1*		"		3	
Naturhist. .	"	"	2		2	1	2		2		9	
Naturlære .	3	3	2	3* 3*		3* 3*	"		"		12	
Skrivning .	"	"		1		1* 1*	1	1* 1*	2		6	
Tegning . .	"	"	"			2*		2*	2** 2**		4	
Sang	2	2	2		2		2		2		12	
Gymnastik .	4	4	4		4		4		4		24	
I Alt	36	36	36		36		36		36			

mathematisk-naturvidenskabelige Retning og for Real-disciplene af højere og lavere Grad særlige Timer, * og ** de Timer, i hvilke to eller flere Afdelinger have været forenede.

1. Undervisningens Fordeling mellem Lærerne har været følgende:

1. Rektor: Latin og Græsk i VI Kl., Tydsk i V Kl.....	16 Tim.
2. Overlærer Thornam: Latin i IV og III Kl., Græsk i V Kl., Engelsk i VI, V og IV Realkl.	28 —
3. Overlærer Iversen: Dansk og Oldnordisk i VI og V Kl., Latin i V Kl., Græsk i IV stud. Kl.....	20 —
4. Adjunkt Schmidt: Geografi i IV, III, II og I Kl., Matematik og Regning i III og II Kl., Geometrisk Tegning i III og II Kl.	25 —
5. Adjunkt Jørgensen: Historie i VI, V, IV, III, II og I Kl., Naturhistorie i IV, III, II og I Kl.	27 —
6. Adjunkt Müller: Dansk i I Kl., Latin i II og I Kl., Græsk i III stud. Kl., Skrivning i IV Realkl., III Realkl., II og I Kl.	28 —
7. Adjunkt Lüth: Fransk i VI, V, IV, III, II og I Kl., Engelsk i II Realkl. og I Realkl.	23 —
8. Konstitueret Lærer Buchwald: Matematik i IV og I Kl., Geometrisk Tegning i IV Kl., Naturlære i VI, V, IV og III Kl.	27 —
9. Konstitueret Lærer Wraae: Dansk i IV, III og II Kl., Tydsk i IV, III, II og I Kl., Engelsk i III Realkl.....	29 —

10. Pastor, Dr. phil. Clausen: Religion i VI og V Kl.....	1 Tim.
11. Pastor Andresen: Religion i III, II og I Kl.....	6 —
12. Timelærer Nielsen: Tegning i III Realkl., II Realkl. og I Realkl.	4 —
13. Timelærer Faaborg: Sang i hele Skolen	5 —
14. Gymnastiklærer Svendsen: Gymnastik i hele Skolen.....	13 —

2. Følgende Pensa ere i det forløbne Skoleaar gennemgaaede i de forskjellige Fag og Klasser.

Dansk.

I Kl. (Müller). Matzens Læsebog, 3die Del, S. 31—142 er benyttet til Oplæsning og Analyse. Af Chr. Winthers „Digte for Børn til Skolebrug“ 1ste Samling ere 11 Digte lærte udenad. Bojesens Sproglære er læst og repeteret, og til Indøvelse af samme er benyttet Müllers Opgaver. En Stil er skreven hver Uge (i Alt 34) af fortællende og beskrivende Indhold, afvekslende med Diktat, Oversættelse fra Tydsk og Gjen-givelse af en Fortælling. — II Kl. (Wraae). Holsts prosaiske og Sammes større poetiske Læsebog ere benyttede til Oplæsning og Analyse. Den nordiske Gude-lære er læst efter Arentzens og Thorsteinsons Mythologi. Bojesens Sproglære er repeteret. Nogle Digter-værker og Sagaer ere oplæste. Der er skrevet 33 Stile. — III Kl. (Wraae). Holsts Læsebøger ere benyttede til Oplæsning og Analyse. Forskjellige Digterværker oplæste. Nogle mundtlige Foredrag ere holdte af Disciplene, og flere Digte lærte udenad. Bojesens Sprog-

lære samt Arentzens og Thorsteinsons nordiske Gudelære ere repeterede. Der er skrevet 33 Stile. Realdisciplene have benyttet de særlige Timer til Øvelse i Analyse samt til forskjellige skriftlige Udarbejdelser. — IV Kl. (Wraae). Den danske Literaturhistorie er gennemgaaet med Benyttelse af Thortsens og Flors Haandbøger indtil Øhlenschläger (inkl.). Forskjellige Digterværker ere oplæste. Der er skrevet 20 Stile. Realdisciplene have desuden læst Dorphs græske Mythologi og udvalgte Stykker af Homers Iliade og Odyssee. — V Kl. (Iversen). Den danske Literaturs Historie fra Holbergs Tid. Hveranden Uge er skreven en Stil (i Alt 15); ligeledes er der hveranden Uge holdt et mundtligt Foredrag af Disciplene. Svensk er læst efter Hammerichs Svenske Læsestykker og Mellins historiske Noveller. I Oldnordisk er læst Wimmers Læsebog, Gunlaugs Saga og Iversens Grammatik. — VI Kl. (Iversen). Den danske Literaturs Historie er gennemgaaet i Oversigter. Hveranden Uge er skreven en Stil (i Alt 13). Stileopgaverne ere gennemgaaede og kritiserede. I Oldnordisk er den prosaiske Del af Wimmers Læsebog læst og repeteret (med Forbigaaelse af Skjaldeversene i Gunlaugs Saga) og Vafþrúðnarsmál. Iversens Grammatik. En kort Oversigt over den oldnordiske Literatur er given.

Tydisk.

I Kl. (Wraae). Kapers og Simonsens tyske Læsebog for de højere Klasser S. 1—52. Af Bruuns Grammatik er læst: Substantivernes Deklination, Talordene, Pronominerne og Verberne. Af Holbechs og

Petersens Materialier ere de 9 første Stykker læste. Af Realdisciplene have desuden de, der forberedes til Afgangsprøven af højere Grad, skrevet 28 Stile; de, der forberedes til Afgangsprøven af lavere Grad, ere blevne øvede i Extemporallæsning og have skrevet nogle Versioner. — II Kl. (Wraae). Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser S. 104—106; 122—145; 151—175 og 16 Digte. Efter Bruuns Grammatik er det Meste af Formlæren repeteret. Af Holbechs og Petersens Materialier ere læste Stykkerne 1—5. Af Realdisciplene have desuden de, der forberedes til Afgangsprøven af højere Grad, skrevet 45 Stile; de, der forberedes til samme Prøve af lavere Grad, have læst 63 Sider af Hauffs Märchen. — III Kl. (Wraae). Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser S. 76—93; 210—218; 226—230; 242—260; 272—291; 297—304; 328—334, samt 23 Digte. Formlæren og Hovedpunkterne af Syntaxen ere læste efter Bruuns Grammatik. Af Holbechs og Petersens Materialier ere Stykkerne 25—29 læste. Realdisciplene have desuden dels repeteret det forrige Aars Kursus, dels havt mundtlige og skriftlige Øvelser efter Holbechs og Petersens Materialier og efter Lassens Opgaver. 72 Stile ere skrevne af den Discipel, der forberedes til Afgangsprøven af højere Grad. — IV Kl. (Wraae). Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser S. 260—334 og 35 Digte. Schillers „Wilhelm Tell“. Kursorisk er læst Schillers „Wallensteins Lager“. Paa egen Haand have Disciplene læst en Del af Hackländers Wachtstubenabenteuer. Realdisciplene have desuden læst forskellige Stykker af Schillers „Geschichte des Abfalls

der vereinigten Niederlande“ samt havt mundtlige og skriftlige Øvelser efter Lassens Opgaver (42 Stile). — V Kl. (Rektor). Möller og Nyborgs Tydske Læsebog S. 84—91; 269—280; 366—369; 370—400 samt enkelte mindre Stykker paa forskjellige Steder i Bogen. Af Kapers og Simonsens Tydske Læsebog er læst alle de Stykker, som ikke have været læste i de foregaaende Klasser. Fremdeles er af K. O. Müllers „Geschichte der griechischen Literatur“ læst det 10de Kapitel (das elegische Gedicht nebst dem Epigramm) og det 19de Kapitel (Herodot).

Fransk.

I Kl. (Lüth). Sicks Læsebog 1ste Afdeling S. 49—110. Det Vigtigste af Formlæren er læst efter Garrigues' Grammatik. Efter Sicks Stileøvelser 1ste Afdeling er der skrevet 30 Stile. — II Kl. (Lüth). Sicks Læsebog 2den Afdeling S. 1—59. Formlæren er læst i større Omfang efter Garrigues' Grammatik. Efter Sicks Stileøvelser 1ste Afdeling er der skrevet 35 Stile. — III Kl. (Lüth). Sicks Læsebog 2den Afdeling S. 63—68; 71—77; 106—119; 130—141; 150—158; 175—180; 191—197. Formlæren er repeteret efter Garrigues' Grammatik. Der er skrevet 38 Stile. — IV Kl. (Lüth). Sicks Læsebog 3die Afdeling S. 64—80; 137—171; 209—229; 353—376. Sicks Læsebog 2den Afdeling S. 128—140. Af Garrigues' Grammatik er Formlæren repeteret. Der er skrevet 32 Stile. — V Kl. (Lüth). Mérimées „Colomba“ S. 142—151; 256—278; 312—357; 402—420; 436—450. Efter Garrigues' Grammatik er læst det Vigtigste af Syntaxen.

Talrige mundtlige Øvelser ere anstillede. Efter Sicks Stileøvelser 2den Afdeling er der skrevet 58 Stile, deriblandt en Del Extemporalstile. — VI Kl. (Lüth). Alfred de Vigny: „Cinq-Mars“. Garrigues' Grammatik er repeteret. Talrige mundtlige grammatiske Øvelser ere anstillede. Efter Sicks Stileøvelser 2den Afdeling er der skrevet 83 Stile, hvoraf omtrent Halvdelen extempore.

Engelsk.

I Realkl. (Lüth). Repps *English stories* S. 1—35. Det Vigtigste af Formlæren efter Løkkes Grammatik. Af Listovs Elementarbog ere Stykkerne 1—27 gennemgaaede, dels mundtlig, dels i skriftlige Stile (i Alt 20). — II Realkl. (Lüth). Listovs engelske Læsestykker 2den Afdeling S. 1—22; 33—85; 118—155; 178—184. Efter Lassens „Opgaver til engelske Stile“ er der skrevet 32 Stile. Af Eibes „Hundrede Timer i Engelsk“ er gennemgaaet 1—50 Time. Af Løkkes Grammatik er Formlæren repeteret. — III Realkl. (Wraae). Listovs „Udvalg af engelske Forfatteres Skrifter“ Iste Hefte S. 1—74. Formlæren efter Løkkes Grammatik. 20 Stile, dels efter Lassens „Opgaver til engelske Stile“, dels efter Diktat. — IV Realkl. (Thornam). Cooper „*The Spy*“ S. 1—150. Dickens „*A christmas carol*“ S. 1—62. Løkkes engelske Grammatik. 32 Stile. — V Kl. (Thornam). Cooper „*The Spy*“ S. 50—150. Sheridan „*The school for scandal*“. Løkkes engelske Grammatik. — VI Kl. (Thornam). Cooper „*The Spy*“ S. 50—74. Macaulay „*Duke Monmouths rebellion*“ af „*history of England*“. Di-

ckens „*The crickets on the hearth*“ S. 254—302 (Tauchn. ed.). Løkkens engelske Grammatik.

Latin.

I stud. Kl. (Müller). Kerrns og Krebs's latinske Læsebog for Begyndere S. 1—40 (S. 25—40 udtogsvis). Af Madvigs Sproglære det Vigtigste af Formlæren og flere Regler af Ordføjningslæren. 56 Stile. — II stud. Kl. (Müller). Kerrns og Krebs's latinske Læsebog for Begyndere S. 36 til Enden. Af Cornelius Nepos: Pausanias, Timotheus, Phocion og Timoleon; af Cæsar de bello Gallico 3die Bog. Af Madvigs Sproglære er læst Formlæren og de vigtigste Regler af Ordføjningslæren. 63 Stile og enkelte Versioner. — III stud. Kl. (Thornam). Cæsar de bello Gallico 7de Bog; Cicero Talerne mod Catilina 1—3; af Ovidius's Metamorphoser (efter Blochs Udvalg) Io og Phaëton. 78 Stile, 5 Versioner. Mundtlig Oversættelse fra Dansk til Latin efter Iversens Stiløvelser. Madvigs Sproglære. — IV stud. Kl. (Thornam). Cicero Talerne mod Catilina; Livius 1ste Bog; af Ovidius's Metamorphoser (efter Blochs Udvalg) Ino og Athamas, Phaëton, Ceyx (i Alt 823 Vers). 80 Stile. Mundtlig Oversættelse fra Dansk til Latin efter Iversens Stiløvelser. Madvigs Sproglære. Thomsens Antikviteter og Tregders Mythologi ere benyttede til Henvisning. — V Kl. (Iversen). Livius 21de og 22de Bog; Horatius's Oder 2den Bog. Cicero *de officiis* 3die Bog. Virgilius Æneidens 3die Bog. Madvigs Sproglære er repeteret. Der er ugentlig skreven en Version efter Henrichsens Opgaver (i Alt 32). To ugentlige Timer

ere benyttede til Extemporallæsning i Fibigers og Pios „Udvalgte Stykker af Cicero, Cæsar, Cornelius, Sallustius og Livius“. — VI Kl. (Rektor). Cicero *de officiis* 3die Bog. Livius 23de Bog. Virgilius Æneidens 2den Bog. Horatius 1ste og 2den Bog af Oderne; 1ste og 2den Bog af Brevene. Der er skrevet 32 Versioner. Af Antikviteter, Literaturhistorie og Mythologi er der særlig dvælet ved det, som Forfatterlæsningen har givet Anledning til, ligesom ogsaa Lejligheden er bleven benyttet til at give sammentrængte, mundtlige Oversigter over det politiske og det literære Livs Udvikling hos de to Oldtidsnationer. — Til Afgangsexamen opgive Kandidaterne: Horatius Oderne 1ste og 2den Bog; Brevene 1ste og 2den Bog; Virgilius Æneiden 1ste og 2den Bog; Livius 22de og 23de Bog; Cicero 4de Tale mod Verres; Cato maior og Lælius; *de officiis* 3die Bog. Som kursorisk læst Cicero Talerne pro Roscio Amerino og pro lege Manilia. Af Fibigers og Pios Udvalg af latinske Prosaforfattere Stykker af Cicero og Cæsar c. 90 Sider; af Flemmers „Udvalg af Sølvalderens Forfattere“ Stykker af Curtius, Plinius, Svetonius og Tacitus c. 150 Sider (i Omfang svarende til c. 4 Bøger af Livius).

Græsk.

III stud. Kl. (Müller). Bergs „Forskole til Læsning af Græsk“ er fuldstændig gennemgaaet. Desuden er der læst af Xenophons Anabasis 1ste Bogs 2det Kapitel. Det Vigtigste af Tregders Formlære er læst. — IV stud. Kl. (Iversen). Xenophons Anabasis 1ste Bogs 8de Kapitel, 2den Bogs 1ste—6te Kapitel.

Homerus Odysseens 1ste Bog. Tregders græske Formlære læst og repeteret helt. Tregders Mythologi er læst med Forevisning af mythologiske Afbildninger. — V Kl. (Thornam). Herodotus 1ste Bog c. 1—117. Xenophon Memorabilia Socratis 2den Bog; Homerus Iliadens 23de og 24de Bog. Tregders græske Formlære er læst, Christensens Antikviteter og Tregders Mythologi ere benyttede til Henvisninger. — VI Kl. (Rektor). Plato Apologia Socratis; Lysias Talen mod Eratosthenes; Herodotus 9de Bog c. 1—60. Sophocles Kong Oedipus (tillige repeteret). — Til Afgangsexamen opgive Kandidaterne: Homerus Iliadens 5te, 6te og 7de Bog; Sophocles Kong Oedipus; Herodotus 8de Bog samt de første 60 Kapitler af 9de Bog; Platon Apologia Socratis; Xenophon Memorabilia Socratis 1ste Bog; Lysias Talen mod Eratosthenes.

Religion.

I Kl. (Andresen). Af Balslevs Lærebog er læst forfra til § 66. Efter Assens's Bibelhistorie er læst forfra til det 6te Afsnit af det gamle Testamente. 7 Psalmer ere lærte udenad og forklarede. — II Kl. (Andresen). Balslevs Lærebog §§ 82—105. Assens's Bibelhistorie fra 8de Afsnit af det gamle Testamente indtil Jesu Indtog i Jerusalem. 8 Psalmer ere lærte udenad og forklarede. — III Kl. (Andresen). Balslevs Lærebog § 106 til Enden. Hele Lærebogen og Bibelhistorien er repeteret. Nogle Afsnit af Kirkehistorien ere gennemgaaede mundtlig uden Bog, ligesom Kirkeaaarets Fester ere forklarede. — I alle tre Klasser er en Del af Tiden anvendt til Forelæsning af Fortæl-

linger, som have et religiøst eller i al Fald alvorligt Indhold. — V og VI Kl. (Dr. phil. Clausen). Hele Lukas's Evangelium paa Dansk er gennemgaaet og dertil føjet historiske Oplysninger samt givet Vink i dogmatisk og ethisk Retning.

Historie.

I Kl. (Jørgensen). Oldtidens Historie efter Blochs Lærebog til Brug for Realskoler. — II Kl. (Jørgensen). Middelalderens Historie efter samme Lærebog. De Realdisciple, der forberedes til Afgangsprøven af lavere Grad, have desuden læst Revolutionshistorien efter samme Bog. — III Kl. (Jørgensen). Den nyere Tids Historie efter samme Lærebog samt Repetition af Oldtidens og Middelalderens Historie. De Realdisciple, der forberedes til Afgangsprøven af lavere Grad have desuden læst den nyere Tids Historie (fra Aar 1789). — IV Kl. (Jørgensen). Den nyeste Tids Historie efter samme Lærebog og Repetition af den nyere Tids Historie. Realdisciplene have desuden repeteret Oldtidens og Middelalderens Historie. — V Kl. (Jørgensen). Oldtidens, Middelalderens og Nordens Historie efter Blochs og Thriges Lærebog for de lærde Skoler. — VI Kl. (Jørgensen). Hele det historiske Pensum efter samme Lærebog.

Geografi.

I Kl. (Schmidt). Erslevs mindre Lærebog S. 1—112. — II Kl. (Schmidt). Erslevs mindre Lærebog, Europa. — III Kl. (Schmidt). Erslevs mindre Lærebog S. 128—260. — IV Kl. (Schmidt). Hele Erslevs mindre Lærebog.

Regning og Matematik.

I Kl. (Buchwald). Øvelser i de fire Regningsarter med hele Tal og Brøker og i deres Anvendelse paa Opgaver udtrykte i Ord, derunder Procentregning. Julius Petersens „Arithmetik og Algebra“ I indtil Division. — II Kl. (Schmidt). Smiths Matematik S. 6—37 og S. 112—158. Realdisciplene ere blevne øvede i Anvendelse af Logarithmer. — III Kl. (Schmidt). Smiths Matematik S. 37—79 og S. 158—204. Realdisciplene have gennemgaaet det anordningsmæssige Pensum. — IV Kl. (Buchwald). Smiths Matematik S. 66—94 og S. 203—225. Hele Bogen er repeteret. Realdisciplene have i særskilte Timer havt Øvelser i geometrisk Tegning.

Naturlære.

III Realkl. (Buchwald). Lorenz: Kortfattet Naturlære til § 73 (Galvanismen). — IV Realkl. (Buchwald). Magnetismen, Elektriciteten, Lyden og Lyset efter Schmidts Lærebog. Kemien efter Jespersens Lærebog. Dette og foregaaende Aars Pensum er repeteret. — V Kl. (Buchwald). Schmidts Lærebog er læst, og nogle af de vanskeligste Afsnit ere repeterede. — VI Kl. (Buchwald). Magnetismen og Elektriciteten efter Schmidts Lærebog. Astronomien efter Jørgensens Lærebog. Dette og foregaaende Aars Pensum er repeteret.

Naturhistorie.

I Kl. (Jørgensen). Krybdyr, Padder og Fisk efter Lützens „Dyreriget“ Nr. 2. Desuden repeteret Afsnittene om Pattedyrene og Fuglene. — II Kl. (Jørgen-

sen). Botaniken efter Ströms „Planterigets Naturhistorie“. Desuden repeteret Afsnittene om Krybdyr, Padder og Fisk. — III Kl. (Jørgensen). Leddyr og Bløddyr efter Lützens „Dyreriget Nr. 2“ samt Repetition af Botaniken. De Realdisciple, der forberedes til Afgangsprøven af lavere Grad, have desuden repeteret Afsnittet om Hvirveldyrene. — IV Kl. (Jørgensen). Repetition af hele Zoologien og Botaniken.

Skrivning.

(Müller). I de to nederste Klasser samt i 3die og 4de Realklasse ere Disciplene blevne øvede i Skjøn-skrift efter Kielsingaards danske og engelske Forskrifter. I 3die Realklasse er der desuden givet Disciplene Anvisning til at skrive Fraktur, og i 2den stud. Klasse er en Time om Maanednen anvendt til Øvelse i græsk Skrift. Ved den maanedlige Censur gives der enhver af Skolens Disciple en særlig Karakter for Orden med skriftlige Arbejder.

Tegning.

I Realkl. (Nielsen). 2det, 3die og 4de Hefte af Heinrich Janickes „Vejledning i Frihaandstegning“. Figurerne ere tegnede i den givne Størrelse ved Hjælp af enkelte tagne Maal. — II og III Realkl. (Nielsen). „Store Konturer“ af G. Fr. Hetsch, tegnede i formindsket Størrelse efter Øjemaal.

Sang.

(Faaborg). Ved Skoleaarets Begyndelse deltog 46 Disciple i Sangundervisningen (28 Sopraner, 7 Altister og 11 Bassister). Hos 8 Disciple var Stemmen

i Overgang og 10 viste aldeles ingen musikalske Anlæg. Disciplene have indøvet 22 Sange efter Berggreens „Sange til Skolebrug“ 5te og 14de Hefte og endvidere 13 Sange efter Rungs „Lærebog til Brug ved Sangundervisning i Skoler“. En Time om Ugen er anvendt til Sammensang for samtlige Klasser.

Gymnastik og Svømning.

(Svendsen). Disciplene have været inddelte i Hold, og alle Klasser have haft 4 Timers ugentlig Undervisning. Foruden de Øvelser, der ere foreskrevne i „Lærebog i Gymnastik for Borger- og Almueskoler“, ere Disciplene tillige underviste i Voltigering, og Disciplene i de 3 øverste Klasser endvidere i Hugning, Fleuret-fægtning og Bajonnetfægtning.

Skydning.

(Svendsen). Øvelserne heri ere foretagne med Disciplene i 6te og 5te Klasse 15 Gange i Aarets Løb, saaledes at hver Discipel har gjort 5 Skud hver Gang. Resultatet vil sees af efterstaaende Liste:

Antal Disciple.	Afstand i Alen.	Antal			Points	
		Skud.	Points.	Trykfare.	Totalsum.	Middeltal.
8	100	80	150	76	226	2,83
8	150	80	112	73	185	2,31
8	200	160	202	130	332	2,08
8	250	80	88	58	146	1,83
8	300	200	177	119	296	1,48
Summa		600	729	456	1185	1,98

Der er saaledes gjort i Alt 600 Skud, hvoraf 228 i støttet Anslag og 372 i frit Anslag. Med Remingtonriffel har hver Discipel gjort 10 Skud (medregnede ovenfor).

Ved Præmieskydningen paa 200 Alen (ligeledes medregnet ovenfor) blev der gjort 5 Skud af hver Discipel. Disciplene Lindemann, Bay og Frederiksen erholdt henholdsvis 1ste, 2den og 3die Præmie med 9, 9 og 8 Points, de to Førstnævnte ved Omskydning.

Videnskabelige Samlinger.

1. Skolebibliotheket.

Efter Afslutningen af den i forrige Aars Program meddelte Fortegnelse er Skolens Bogsamling bleven forøget med følgende Skrifter, af hvilke de med † betegnede ere sendte fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

- † Aarbog for Kjøbenhavns Universitet, den polytekniske Lærestalt og Kommunitetet. 1875—76. Udg. af C. Goos. Kbhv.
 Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie. Udg. af det kgl. nordiske Oldskriftselskab. 1—4. H. Kbh. 1877.
 Aarhundrede, det nittende. Maanedsskrift for Literatur og Kritik. Udg. af G. Brandes og E. Brandes. 1877, Maj—Sept.
 † Aarsberetninger og Meddelelser fra det store kgl. Bibliothek. Udg. af C. Bruun. 3. B. 2. H. Kbh. 1877.
 † Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearkiv. 6. B. 1. H. Kbh. 1876. 4.
 All the year round. A weckly journal conducted by Ch. Dickens. 1877 Jun.—Decbr. London.
 Andresen, A., George Stephenson. Kbh. 1877.
 Arentzen, Kr., Baggesen og Øhlenschläger. VII (1817—1820). Kbh. 1877.
 Bergsøe, V., Rom under Pius IX. 29.—30. H. Kbh. 1877.
 Bille, C. St. A., Erindringer fra Rejser i Italien. 1. H. Kbh. 1878.

- Bille, C. St. A., Tyve Aars Journalistik. 22.—23. H. Kbh. 1877.
- Biographie, Allgemeine deutsche. Hrsg. v. R. v. Liliencron und F. X. Wegele. 24.—31. Lieferung. Lpz. 1877—78.
- Björnin, G., Bilder ur Sveriges Krigshistoria. I. Stockh. 1877.
- Blom, O., Kristian den 4des Artilleri, hans Tøjhus og Vaabenforraad. Kbh. 1877.
- Borchsenius, O., Fra Fyrerne. Literære Skizzer. Første Række. Kbh. 1878.
- Brackel, C. W. v., Fernere Erörterung der schleswig—holsteinischen Erbfolgefrage vom staatsrechtlichen Standpunkt. Kopenh. 1872 (Gave fra Forfatteren).
- Brandes, G., Esaias Tegnér. En literaturhistorisk Studie. Kbh. 1878.
- Breve fra H. C. Andersen. Udg. af C. St. A. Bille og N. Bøgh. 1.—2. H. Kbh. 1878.
- † Bruun, Chr. V., *Bibliotheca Danica*. 3. H. Philosophi, Pædagogik, Statsvidenskaberne, de skønne Videnskaber og Kunster. Kbh. 1877.
- Bøgh, Nik., Signe Læssøe, f. Abrahamson. En Livsskildring. Kbh. 1877.
- Cantù, Césare, Verdenshistorie, frit bearb. ved E. Holm og Ph. Weilbach. 51.—56. H. Kbh. 1878.
- Christensen, R., Grækenland i de ældste Tider. Kbh. 1878.
- Clausen, H. N., Optegnelser om mit Levned og min Tids Historie. Kbh. 1877.
- la Cour, P., Tonehjulet. Kbh. 1878.
- Curtius, G., und K. Brugmann, Studien zur lateinischen und griechischen Grammatik. 10. B. 2. H. Leipzig 1878.
- Davillier, Chr., Spanien i ældre og nyere Tid. Paa Dansk udg. af C. Bruun. 13.—22. H. Kbh. 1877.
- † Ditzel, W., *Partus præmaturus artificialis*. Kbh. 1876 (Doctor-disputats).
- Endmann, E., Populær Geologi (jämte Mineralogi) 2dra Upplagan. Stockh. 1876.
- Fabricius, O., Horsens Kjobstads Beskrivelse og Historie. 3. H. Odense 1877.
- Falbe-Hansen, V., og W. Scharling, Danmarks Statistik. 3.—5. H. Kbh. 1877.
- Forster, A., Verdens Begyndelse og Ende efter fysisk-astronomisk Sandsynlighed. Overs. af J. S. D. Branth. Kbh. 1877.
- † Fridericia, J. A., Danmarks ydre politiske Historie fra 1629 til 1635. Kbh. 1876. (Doktordisputats.)

- Friis, F. R., Frederiksborg Slot i det syttende Aarhundrede. Kbh. 1877.
- Tychonis Brahei epistolæ, nunc primum editæ a. Fasc. III. Haunia 1877.
- „Fædrelandet“ for 1867 og 1868. (Gave fra Godsforvalter Aae.)
- for 1877. (Gave fra Distriktslæge Meyer.)
- Goldschmidt, M., Fortællinger og Virkelighedsbilleder, ældre og nye. 1.—10. H. Kbh. 1877.
- Guizot, *l'histoire d'Angleterre*. 46—89. livr. Paris 1876.
- Hansen, F., Om Folkehøjskolen og Almendannelse. Kbh. 1877.
- Hansen, J., Om Menneskeslægtens Religionsformer. Kbh. 1877.
- Hedin, A., Den østeuropæiske frågan. I. Stokh. 1876.
- Heegaard, S., Om Intolerance. Kbh. 1878.
- † Heise, A., Kristiern den anden i Norge og hans Fængsling. Kbh. 1877. (Doktor-disputats.)
- Hellwald, F. v., Jorden og dens Beboere. 1.—6. H. Kristiania 1877—78.
- Herzberg, G. F., Geschichte Griechenlands seit dem Aussterben des antiken Lebens bis zur Gegenwart. 3. Th. (Heeren, Ukert und Giesebrecht, Geschichte der europäischen Staaten.) Gotha 1878.
- Hoff, B., og Hoffory, J., Oldislandske Læsestykker til Skolebrug. 1.—2. H. Kbh. 1877.
- Høffding, H., Spinozas Liv og Lære. Kbh. 1877.
- Italiens Kunstschatze. Mit erläuterndem Text von Ernst Eckstein. 45.—54. H. Leipzig 1877—78.
- † Jacoby, E., Om Hysteromet. Kbh. 1876. (Doktor-disputats.)
- Jahrbücher, Neue, für Philologie und Pädagogik. Hrsg. von A. Fleckeisen u. H. Masius. 1877 4.—12.; 1878 1.—3. Leipzig.
- Jordan, H., Topographie der Stadt Rom im Alterthum. 1. Bd. I Abtheil. Berlin 1878.
- Kierkegaard, P. Chr., Det Falsk-Messianske i Makkabæertiden. Aalborg 1878.
- Kjærbølling, N., Skandinaviens Fugle. 2. Udg. ved J. Collin. *Afbildninger* 15.—18. H. *Text* 11. H. Kbh. 1877—78.
- Kongens Stilling i Staten. Kristiania 1877.
- Lassen, H., Henrik Wergeland og hans Samtid. 2. Udg. 1.—5. H. Kristiania 1877.
- Le tour du monde. Nouveau journal des voyages par E. Charton. 1877 Avril — 1878 Avril. Paris.
- Lieblein, J., Det gamla Egypten i dess Skrift. Stokh. 1877.

- Littré, E., *Supplement au dictionnaire de la langue française.*
Lvr. 1.—12. Paris 1877.
- Love og Anordninger for 1876. Samlede og udgivne af O. Algreen-Ussing. 21. Del. 2. Lev. 1876 Aug.—Decbr.
22. Del. 1. Lev. 1877 Jan.-Aug. Kbh. 1877.
- † Love og Anordninger m. v., udg. efter Indenrigsministeriets Foranstaltning. 1875—77. 2. H. Kbh. 1876.
- † Love og Expeditioner vedk. Kirke- og Skolevæsen. Samlede og udg. af W. Skibsted. Ny Række 1875—77. 2. H. Kbh. 1877.
- Lund, G. F. V., *Det ældste danske Skriftsprogs Ordforraad.* Kbh. 1877.
- Mackensie Wallace, *Rusland. I dansk Bearbejdelse ved V. Møller.* 1.—15. H. Kbh. 1877.
- Madvigii, J. N., *Emendationes Livianæ iterum auctiores editæ.* Hauniæ 1877.
- † Meier, Fr. J., *Efterretninger om Billedhuggeren Johannes Wiedewelt.* Kbh. 1877. (Doktordisputats.)
- Mittheilungen, Geographische, von A. Petermann. 1877 5.—12.
1878 1.—4. Ergänzungsheft 52—54. Gotha. 4.
- Mynster, C. L. N., *Nogle Erindringer og Bemærkninger om J. P. Mynster.* Kbh. 1877.
- „Naturen“, et illustreret Maanedsskrift for populær Naturvidenskab.
Udg. af H. Reusch. 1. Aarg. Nr. 1—12; 2. Aarg. Nr. 1—3. Kristiania 1877—78.
- Nielsen, R., *Om Aandsdannelse med særligt Hensyn paa vort Opdragelsesvæsen.* Kbh. 1877.
- Nordslesvig og Tyskland for Folkerettens Domstol. Kbh. 1877.
- Opfindelsernes Bog. Bearb. ved A. Lütken: 7.—19. H. Kbh. 1877—78.
- Oversigt over det Kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger i Aarene 1875—77. Kbh.
- † Panum, P. L., *Bidrag til Kundskab om Misfostrenes physiologiske Betydning.* Kbh. 1877. 4. (Universitetsprogram.)
- Payer, J., *Den østerrigsk-ungarske Nordpol-Expedition i Aarene 1872—74. Overs. ved J. B. Halvorsen.* 5.—12. H. Kbh. 1877—78.
- Petersen, J., *De algebriske Ligningers Theori.* Kbh. 1877.
- † Petersen, H., *Om Nordboernes Gudsdyrkelse og Gudetro i Hedenold.* Kbh. 1876. (Doktordisputats.)
- Philologus, *Zeitschrift für das klassische Alterthum.* Hrsg. von Ernst v. Leutsch. 37. B. 1.—2. H. Goettingen 1876.
- Pio, J., og Chr. Brøchner-Larsen, *Beretning om Forhandlingerne paa det 3die nordiske Skolemøde i Kjøbenhavn.* Kbh. 1877.

- Pio, J., Sundhedslære til Brug for Skoler. Kbh. 1878.
- Plauti, T. Maccii, *comœdiæ*. rec. et enarr. J. L. Ussing. Vol. II. Hauniæ 1878.
- † Pontoppidan, E., Om lupus, særligt med Hensyn til Sygdommens Væsen og Ætiologi. Kbh. 1877. (Doktor-disputats.)
- Ranke, L. v., *Sämmtliche Werke*. 35.—36. B.; 40.—41. B. Leipzig 1877.
- Retzius, G., De ældste Spor af Menneskets Tilværelse paa Jorden. Kbh. 1877.
- Revue des deux mondes*. 1877 1ste Juni—15de Decbr.; 1878 1ste Jan.—15de Maj. Paris.
- Rosenberg, C., Nordboernes Aandsliv fra Oldtiden til vore Dage. 1. B. (Hedenold). 1. H. Kbh. 1877.
- Rundschau, Deutsche. Hrsg. von J. Rodenberg. 1877 Juni—Decbr. 1878 Jan.—Maj. Berlin.
- Rørdam, H., Kjøbenhavns Universitets Historie fra 1537—1621. 3. D. 6. H. Kbh. 1877.
- S, Ret og Frihed. Et Foredrag. Kbh. 1877.
- † Salomonsen, C. J., Studier over Blodets Forraadnelse. Kbh. 1877. (Doktor-disputats.)
- † Samling af Love og Anordninger. 3. H. (1. Juli 1876—31. Marts 1877. Kbh. 1877.
- Samlinger til jydsk Historie og Topografi. 6. B. 3. H. Aalborg 1877.
- † Sammendrag af statistiske Oplysninger. Nr. 7. Kbh. 1876.
- † Saxtorph, M., Sex Forelæsninger. Brudstykke af en klinisk Kirurgi for Studerende. Kbh. 1876. 4. (Universitets-program.)
- Schiøtt, F. C., Affairen ved Lundby den 3die Iuli 1864. Kbh. 1877.
- Schmidt, V., Assyriens og Ægyptens gamle Historie. 2. D. Kbh. 1877.
- Senft, Synopsis der Mineralogie und Geognosie. 2. Abtheil. 2. Hälfte. Hannover 1878.
- Silfverstolpe, C., Historiskt Bibliothek. Utgifvet af —. 1. H. Stockholm 1877.
- Smitt, F. A., Ur de høgre Djurens Utviklingshistoria. 1.—3. H. Stockholm 1877.
- Spry, W. J. J., Korvetten Challengers Rejse omkring Jorden. Paa Dansk udg. af J. Wulf. 1. Lev. Kbh. 1878.
- Statskalender for 1878. Udg. af J. P. Trap. Kbh.
- Sveriges historia från äldsta tid till våra dagar. 1. delens. 4. häfte. Stockholm 1877.

- † Sørensen, S. T., Undersøgelser om Antallet af røde og hvide Blodlegemer under forskellige physiologiske og pathologiske Tilstande. Kbh. 1876. (Doktordisputats.)
- † Tabelværk, statistisk. 3. Række. 31. H. Kbh. 1876.
- Taine, H., Den engelske Literaturs Historie. Oversat af H. S. Vodskov. 21.—22. H. Kbh. 1877.
- † Tauber, P., Tanddannelse og Tandudvikling hos Hvirveldyrene. Kbh. 1876. (Doktordisputats.)
- Thorsøe, A., Den danske Stats Historie fra 1814 til 1848. 5.—6. H. Kbh. 1877.
- † — Erik Gustaf Geiers Forelæsninger over „Menniskans historie“ med særligt Hensyn til deres Sted i den historiosophiske Udviklingsrække. Kbh. 1876. (Doktordisputats.)
- Tidsskrift, det danske geografiske Selskabs. Red. af E. Erslev. 1. B. 2.—12. H.; 2. B. 1.—3. H. Kbh. 1877—78.
- for Matematik. Udg. af H. G. Zeuthen. 4. Række. 1. Aarg. 2.—6. H.; 2. Aarg. 1. H. Kbh. 1877—78.
- for Physik og Chemi. Udg. af A. Thomsen og J. Thomsen. 16. Aarg. 4.—12. H.; 17 Aarg. 1.—3. H. Kbh. 1877—78.
- for populære Fremstillinger af Naturvidenskabene. Udg. af C. Fogh, C. F. Lütken og Eug. Warming. 5. Række. 4. B. 3.—6. H.; 5. B. 1. H. Kbh. 1877—78.
- Historisk. Red. af E. Holm. 4. Række. 6. B. 1.—2. H. Kbh. 1877.
- Nationalekonomisk. Udg. af V. Falbe-Hansen og Will. Scharling. 9. B. 4.—6. H.; 10. B. 1.—6. H.; 11. B. 1.—4. H. Kbh. 1877—78.
- Nordisk, for almindennende og underholdende Læsning. Udg. ved Nordahl Rolfsen. 1876 Januar—Juni; 1877 Maj—December. Kbh.
- Nordisk, för Vestenskap, Konst och Industri. Utgifven af Letterstedtske Föreningen. 1.—2. H. 1878. Stockholm.
- Norsk, for Literatur. Red. af Winter-Hjelm. 2. Aarg. Nr. 1.—17; 3. Aarg. Nr. 1.—5. Ktiania. 1877—78.
- Topsoe, V. C. S., Politiske Portraitstudier. Kbh. 1878.
- Trap, J. P., Statistisk-topografisk Beskrivelse af Kongeriget Danmark. 2. Udg. 38.—42. H. Kbh. 1877—78.
- Tromholdt, S., Geografiske Talstørrelser i Billeder. Ktiania 1878.
- Tscherning, A. F., Af —'s efterladte Papirer. 2.—3. B. Kbh. 1877—78.
- Tyndall, J., Mindre Afhandlinger. Paa Dansk ved H. Jespersen. Kbh. 1877.

- Vambéry, A., Kulturskildringer fra Orienten. Overs. af H. W. Kbh. 1877.
- † Wanscher, O., Om Dipheritis og Croup særligt med Hensyn til Tracheotomien ved samme. Kbh. 1877. (Doktor-disputats.)
- Vapereau, G., Dictionnaire universel des littératures. Fasc. 8.—12. Paris 1877.
- Verdenshistorie, Illustreret, ved L. Daae og A. C. Drolsum. 13.—19. H. 4. B. 1.—3. H.; 5. B. 1.—5. H. Kristiania 1877—78.
- Winkel-Horn, Fr., Peder Syv. Fn literaturhistorisk Studie. Kbh. 1878.
- Vogt, V., Det hellige Land. 1. H. Kristiania 1878.
- Zeuthen, Udvalgte theologiske og filosofiske Afhandlinger. Udg. efter hans Død af hans Sønner. Kbh. 1877.

Desuden har Bibliotheket gennem Ministeriet modtaget 26 Programmer fra danske lærde Skoler og Realskoler for 1877 og fra Reykjavik Skole for 1876, 13 Programmer fra norske Skoler for 1876, 35 fra svenske Skoler for 1877, Anmeldelser af Forelæsninger og Øvelser ved Københavns Universitet og den polytechniske Lærestanstalt i Foraars- og Efteraarshalvåret 1877 og Fortegnelse over de Studerende, der i 1877 have tilendbragt Afgangsexamen ved de lærde Skoler eller Adgangsexamen ved Universitetet.

2. Discipelbibliotheket

har i dette Aar havt følgende Tilvæxt:

- Aftenlæsning, et Maanedsskrift. 2. B. Kbh. 1877.
- Blanche, A., Præstemandens Optegnelser. Kbh. 1877.
- Skuespillerens Æventyr. Kbh. 1878.
- Bruun, A. N., Fjeldfinnerne i Finmarken. Vardø 1873.
- Cooper, F., Stifinderen. Kbh. 1876.
- Daudet, A., Skizzer. Kbh. 1877.
- Dietrichson, L., Fra min Vandringstid. III. Kbh. 1877.
- Drachmann, H., Derovre fra Grænsen. Kbh. 1877.
- Etlar, Carit, Fangen paa Kale. Kbh. 1877.
- Folk i Nød. Kbh. 1878.
- Ewald, H. F., Niels Brahe. Kbh. 1877.

- Ewald, H. F., Nyere Fortællinger. Kbh. 1878.
 Faber, P., Digte og Sange. Kbh. 1877.
 Hansen, P. H., „Nær og Fjern“. Maj 1877—Maj 1878.
 Holst, H. P., For Romantik og Historie. Kbh. 1872.
 Ibsen, H., Samfundets Støtter. Kbh. 1877.
 James, G., Agincourt. Kbh. 1864.
 — Beauchamp. Kbh. 1863.
 Lange, Th., Et Symposion. Kbh. 1878.
 „Nutiden i Billeder og Text“. Kbh. 1877.
 Skrifter, udgivne til Folkeoplysningens Fremme, Kbh. 1877—78:
 Mørk-Hansen, Den hellige Elisabeth.
 Rasmussen, H. V., fortællende danske Digte.
 Smaastykker af Mørk-Hansen, Middelboe, Molden-
 haver o. Fl.
 Steenstrup, C., Englands Erobring af Vilhelm af Nor-
 mandiet.
 Smile, S., Egen Kraft. Kbh. 1877.
 Thoresen, M., Billeder fra Norges Vestkyst. Kbh. 1872.
 Topelius, Z., Kongens Ring. Kbh. 1877.
 Ude og hjemme, illustreret Ugeblad. Kbh. 1878.
 Verne, J., Czarens Kurer. Kbh. 1877.
 Watt, R., Fra det fjerne Vesten. Kbh. 1870.

Udtag af Discipelbibliothekets Regnskab.

	Indtægt:	
Deltagernes Bidrag		99 Kr. 75 Ø.
	Udgift:	
For Trykning af et Katalog		8 Kr. „ Ø.
Indkjøbte Bøger og deres Indbinding		91 — 75 —
		99 Kr. 75 Ø.

Skolebeneficier og Legater.

Skolens almindelige Beneficier og Legater have i indeværende Skoleaar med Ministeriets Approbation*) været fordelte paa følgende Naade:

*) Til Underretning for Forældre og Værger skal her meddeles de almindelige Regler angaaende Beneficier og Ansøgning om saadanne. Ansøgninger om hel eller delvis fri Undervisning eller om Stipendier, hvilke kunne stiles enten til Ministeriet eller til Rektor, maa indgives til Rektor i Tiden fra Begyndel-

I. Fri Undervisning og højeste Stipendium = 100 Kr. (Alt at oplægge): 1. S. J. Ottosen. 2. F. C. Frederiksen. 3. F. Hansen.

II. Fri Undervisning og laveste Stipendium = 40 Kr. (Alt at oplægge): V. Nielsen.

III. Fri Undervisning: 1. C. S. M. D. Jensen. 2. A. C. E. A. Poulsen. 3. H. C. Kraul.

IV. Undervisning for nedsat Betaling og højeste Stipendium = 100 Kr.: 1. J. M. Kier (72 Kr. at udbetale, 28 Kr. at oplægge). 2. F. A. Bech (60 Kr. at udbetale, 40 Kr. at oplægge).

V. Undervisning for nedsat Betaling og laveste Stipendium = 40 Kr. (Alt at udbetale): H. Ostenfeld.

VI. Undervisning for nedsat Betaling: 1. V. Bech. 2. H. J. Hansen. 3. A. Andreasen.

VII. Højeste Stipendium = 100 Kr. (Alt at udbetale): 1. A. N. H. Buch. 2. C. A. Grumme.

VIII. Mellemste Stipendium = 70 Kr. (Alt at udbetale): 1. O. E. Moe. 2. A. E. T. Dolberg. 3. W. C. R. Jessen.

IX. Fri Undervisning som extraordinære Gratister: 1. J. U. Iversen (tillige mellemste

sen af det nye Skoleaar indtil senest 1ste September. Ansøgingerne maa indeholde fuldstændige Oplysninger om den Ansøgendes Formuesforhold, bilagte med fornødne Vidnesbyrd fra bekendte Mænd. Et Beneficium tildeles kun for eet Aar ad Gangen; men den, hvem en Gang et saadant er tildelt, behøver ikke fremdeles at ansøge derom, ligesom Skolen ogsaa selv indstiller de Disciple, der gjøre sig værdige dertil, til Forhøjelse af et lavere Beneficium. Beneficier tilstaaes ikke nogen Discipel før efter et Aars Skolegang.

Stipendium = 70 Kr. Alt at oplægge). 2. S. L. C. Müller. 3. M. L. Iversen.

Det Davidsenske Legat, 2 Portioner paa 20 Kr. hver, tillagdes Disciplene S. J. Ottosen og F. Hansen.

Af det Flensborgske Legat tilkjendtes overensstemmende med Fundatsen efter fuldendt Aarsprøve 1877 efternævnte 4 Disciple Flidsbelønninger (bestaaende i smukt indbundne Bøger): 1. S. J. Ottosen. 2. R. P. Petersen. 3. C. A. Grumme. 4. E. Holm.

Understøttelse af Stipendieoverskudsfonden er af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet ved Skrivelse af 29de Oktober 1877 bevilget 3 af Skolens forhenværende Disciple, nemlig Stud. theol. V. Dybdal og Stud. med. M. Andersen hver 160 Kr. og Stud. med. E. S. V. Klingemann 120 Kr.

De til Skolen henlagte Legater og Beneficier have i indeværende Skoleaar modtaget en extraordinair Tilvæxt. De denne Dag vedrørende Aktstykker ere følgende:

Under 13de Maj d. A. indløb til Rektoratet følgende Skrivelse fra forhenværende Adjunkt ved Horsens lærde Skole C. F. Bruun:

„Det høje Kultusministerium har tilstillet mig den for det ifjor til Fordel for Disciple i Horsens lærde Skole oprettede Legat af mig affattede Fundats, ledsaget af

kongelig allernaadigst Konfirmation. Jeg tilstiller herved Hr. Rektoren en Gjenpart af denne Fundats og af den Fundatsen ledsagende kongelige Konfirmation — Originalen vil blive afgiven til Horsens Byraad — med den ærbødige Bøn, at den maa blive bekjendtgjort for Skolens Lærere og Disciple og dernæst opbevaret i Skolens Arkiv.

„Det er fremdeles min ærbødige Bøn til Dem, Hr. Rektor, og til Skolens Lærere, at De, efter enhver endt Hovedexamen vilde paatage Dem det Arbeide at bestemme, efter de ved Examen opnaaede Hoved-Karakterer, hvilke af Skolens Disciple Legatets to Portioner (eller Dele af disse) ifølge Fundatsen maatte tilkomme, samt at tildele de enkelte i Betragtning kommende Disciple et skriftlig Bevis for, hvad Del af Legatet der tilkomme hver især. Det forventes, at Skolen af det ærede Byraad vil blive underrettede om Sted og Tid for Portionernes Udbetaling, og de med Skolens Bevis forsynede Disciple kunne da efter denne Anvisning hæve det dem tilkommende Beløb.

Jeg haaber, at Afgjørelsen af hvilke Disciple Legatet tilkommer, maa finde en Plads i den Skoleprotokol, hvori ellers Udfaldet af de afsluttede Hovedexaminer indføres.“

For denne Meddelelse bragte jeg Adjunkt Bruun Skolens Tak ved følgende Skrivelse af 14de Maj d. A.

„Idet jeg herved beder Dem gjennem mig modtage Skolens varmeste Udtalelse af taknemlig Anerkjendelse for den værdifulde Gave, der er bleven den til Del ved det af Dem stiftede Legat, skulde jeg meddele, at den til mig og Skolens Lærere i Deres ærede Skrivelse af

Gaars Dato rettede Anmodning angaaende Bestemmelserne for den aarlige Uddeling af Legatets Portioner i Et og Alt skal blive tagen til Følge, ligesom ogsaa at Angivelse af den aarlige Uddeling af Legatet skal blive optaget i Skolens Examensprotokol. — For saa hurtigt og fuldstændigt som muligt at bringe Meddelelse om Legatet og Bestemmelserne for dets aarlige Uddeling til den videste Kreds, skulde jeg tillade mig hermed at anmode om Deres Samtykke til at jeg i Skolens Program for dette Aar under Afsnittet „Skolebeneficier og Legater“ optager Fundatsen in extenso.

Efter Modtagelse af Adjunkt Bruuns Samtykke meddeles nedenfor Fundatsens Ordlyd.

Fundats

for Adjunkt Christian Frederik Bruuns

Legat.

1. Legatet bærer Navnet „Adjunkt Christian Frederik Bruuns Legat“.

2. Legatkapitalen udgjør 3500 Kroner, som for Tiden indestaa i Horsens Bank, men som fremtidig blive at anbringe i en fast Eiendom, helst i Horsens, til 4 pCt. aarlig Rente og imod Sikkerhed som for offentlige Midler.

3. Den halvaarlige Rente af Kapitalen deles i to saa vidt mulig lige store Portioner, der hvert Aar tildeles to af Horsens lærde Skoles Disciple efter endt Hovedexamen. Første Uddeling finder Sted efter endt Hovedexamen i Aaret 1878.

4. Enhver Discipel i Skolen, uden Hensyn til hans ydre Livsforhold, og uden Hensyn til hans Studiums Art — om han studerer klassike eller Realvidenskaber

— har under nedenfor anførte Betingelser Ret til en Portion af Legatet.

5. Det uddeles blandt Disciple, der ved en afsluttet Hovedexamen have eet Skoleaar tilbage, før de kunne underkaste sig en Afgangsexamen (en Examen, hvortil der er knyttet nogen af Staten indrømmet Rettighed).

6. Blandt saadanne Disciple tilkommer Legatets enkelte Portioner de to Disciple, der ved den ovennævnte Examen have opnaaet den højeste Hovedkarakter, det vil sige det højeste Antal Points, naar Middeltallet af samtlige de enkelte i Talværdier givne eller til Talværdier omsatte Karakterer uddrages, — dog kun under den Forudsætning, at de som Hovedkarakter have opnaaet et fuldt „meget godt“ („laudabilis“) eller et Middeltal af Points, der vilde svare dertil.

For saa vidt flere end to af disse Disciple have nøiagtig en og samme højeste Hovedkarakter, deles Legatets Aarsrente i saa vidt muligt lige Dele mellem de ligeberettigede; for saa vidt kun een af disse Disciple har den højeste Hovedkarakter, men to eller flere af dem nøiagtig have en og samme næsthøieste Hovedkarakter, bliver den ene Portion af Legatet at dele i saa vidt muligt lige Dele mellem disse sidste.

7. Skulde i et enkelt Aar det Tilfælde indtræffe, at Betingelsen for Legatets Uddeling blandt de ovenfor betegnede Disciple (Hovedkarakteren „meget godt“) slet ikke eller kun for den ene Portions Vedkommende var til Stede, da tilfalder den eller de ledige Portioner for dette Aar Disciple i de et Aar yngre studerende eller Realklasser paa samme Maade og under samme Betin-

gelse, som i de ovenfor nævnte højere studerende eller Realklasser.

8. Om end en Discipel, hvem en Portion af Legatet efter Udfaldet af hans Examen tilkommer, maa udtræde af Skolen paa Grund af forandrede Livsforhold, tildeles den ham lige fuldt.

9. Skulde Horsens lærde Skole nogensinde blive nedlagt, da skal Legatet efter Byraadets Bestemmelse tilfalde den Skole i Horsens, hvis Formaal kommer den lærde Skoles nærmest.

10. Horsens Byraad forestaar Bestyrelsen af Legatet og er ansvarligt for dets Midler, ligesom det udbetaler Legatets Portioner til de Disciple, der efter Skolens Vidnesbyrd ere berettigede til at oppebære Legatet. Regnskab over Legatet afgives i Forening med Regnskabet over Kommunens Indtægter og Udgifter og revideres og decideres paa samme Maade som dette.

11. Nærværende Fundats bliver at indføre i en særlig Protokol, hvori der ligeledes fremtidig indføres Alt, hvad der vedrører Legatet.

Horsens, den 15de April 1878.

C. F. Bruun,
forhenværende Adjunkt
ved Horsens lærde Skole.

Under 1ste December f. A. modtog Rektor følgende Skrivelse:

Medfølgende Billede af Professor F. C. Birch, tidligere Rektor ved Horsens lærde Skole, er bekostet af en Del af denne Skoles Velyndere og Professor Birchs Venner og tidligere Disciple, der af Kjærlighed til og

Interesse for Skolen og dens Gjerning samt i Erkjendelse af Professor Birchs mangeaarige, nidkjære og fortjenstfulde Virksomhed ved denne Skole have ønsket at faae dette Billede — med Kirke- og Undervisningsministeriets dertil indhentede Tilladelse — ophængt i Skolens Solennitetssal til Minde for kommende Slægter om Professor Birch og hans Fortjenester af Skolen og derfor herved tillade sig ved Undertegnede at fremsende Billedet som en Gave til Horsens lærde Skole og at anmode Hr. Rektoren om paa Skolens Vegne at ville modtage det og opbevare det efter det heri udtalte Ønske.

Chr. Danielsen. H. Heide. M. R. Schmidt.
J. Stallknecht. F. Søltoft.

Paa denne Skrivelse svarede Rektor under 3die Decbr. f. A. saaledes:

Idet jeg herved har den Ære at udtale Skolens Taksigelse for den værdifulde Gave, som blev oversendt med d'Hrr.'s Skrivelse af 1ste d. M., skal jeg tillade mig at meddele, at Portraitet samme Dag blev ophængt i Skolens Solennitetssal ved Siden af Professor Worms Billede. Da Skolens Lærere og Disciple kort efter samledes til den ugentlige Lovsang, henvendte jeg nogle Ord til Forsamlingen, i hvilke jeg, efter at have angivet, hvem Skolen skyldte denne Gave, og efter at have bedet det af Komiteen tilstedeværende Medlem, Adjunkt M. R. Schmidt, om foreløbig at modtage Skolens bedste Tak for samme, fremhævede, at Professor Birchs udmærkede Ledelse af Skolen gennem en lang Aarrække i sig indeholdt den fuldstændigste Berettigelse

til at Mindet om ham og hans Virksomhed ved Skolen opbevaredes for de kommende Slægter.

VII. Udtog af Skolens Regnskaber

for Finantsaaret fra 1ste April 1877 til 31te Marts 1878.

A. Den egentlige Skolekasse.

		Indtægt.	Kr.	Ø.
1.	Renter af Skolens Kapitalformue		188	"
2.	Tiendeindtægter		4,629	29
3.	Horsens Kirkers Bidrag		200	"
4.	Skolekontingenter		6,119	50
5.	Stipendieoverskudsfondens Tilskud		3,000	
6.	Af Svanes Legat		2,100	"
7.	Forskjellige ubestemte extraordinære Indtægter		100	"
8.	Tilskud fra den almindelige Skolefond		16,080	19
Summa Indtægt			<u>32,416</u>	<u>98</u>
		Udgift.	Kr.	Ø.
1.	Lærernes Lønninger		23,442	9
2.	Honorar for Inspektion		237	50
3.	Pedellens Løn 398 Kr. " Ø.			
	og Samme for Skoleopvarmning 40 — " -			
			438	"
4.	Vederlag til Lærere for Tab af Andel i Skolepengene		96	"
5.	Timeundervisning		2,050	88
6.	Pensioner		1,208	41
7.	Tilskud til Bibliothek og videnskabelige Apparater		693	57
8.	Bygningernes aarlige Vedligeholdelse		320	61
9.	Sammes Hovedreparation		1,116	65
10.	Lejeafgift af Badelokale		60	"
11.	Inventariets Vedligeholdelse		204	85
12.	Brændselsfor nødenheder		551	"
13.	Belysningsfor nødenheder		74	25
14.	Skatter og Afgifter		381	95
15.	Regnskabsforingen		600	"
16.	Forskjellige løbende Udgifter: Kr. Ø.			
	a. Rengjoring		298	61
	b. Porto, Protokoller, Skrivematerialier			
	og Afskrivning		300	95
Lateris			<u>599</u>	<u>56</u>

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Transport	399	56		
c. Programmer og Skolehøjtideligheder	230	50		
d. Andre Udgifter	16	68		
			846	24
17. Disciplenes Indøvelse i Skydevaabens Brug . . .			159	50
			Summa Udgift	32,481 50
			Sammenholdes hermed Indtægten	32,416 98
viser sig en Kapitalformindskelse for Finantsaaret af men, da den kontante Beholdning fra forrige Finantsaar beløb			64	52
			4,021	67
var der altsaa ved Aarets Slutning et Overskud i den egentlige Skolekasse af			3,957	15
hvoraf dog udestaaer som ydet Forskud til Overlevesrentepremier m. v. for Lærere 130 Kr. 60 Ø.				

B. Legaterne til Skolens Bibliothek.

	Indtægt.	Kr.	Ø.
1. Renter		5	96
2. Jordleje		193	33
3. Teilmanns Legat		40	"
4. Skolekassens Tilskud		693	57
	Summa Indtægt	932	86
	Udgift.	Kr.	Ø.
1. Indkjøbte Bøger og disses Indbinding		869	60
2. De fysiske Samlinger		63	26
	Summa Udgift, der er lig Indtægten	932	86

C. Flensborgs Legat.

	Indtægt.	Kr.	Ø.
1. Renter		5	36
2. Jordleje		197	"
	Summa Indtægt	202	36
	Udgift.	Kr.	Ø.
Indkjøbte Bøger og disses Indbinding		279	46
	Summa Udgift	279	46
	Sammenholdes hermed Indtægten	202	36
fremkommer som Underballance for Finantsaaret men, da Legatets kontante Beholdning fra forrige Finantsaar beløb		77	10
		103	57
var Kassebeholdningen den 31te Marts 1878		26	47

D. Stipendiefonden.

	Indtægt.	Kr.	Ø.
Renter af Fondens Kapitalformue		927	60
	Udgift.		
Overført til Stipendie-Overskuds-fonden		927	60

E. Stipendieoverskuds-fonden.

	Indtægt.	Kr.	Ø.
1. Renter af Fondens Kapitalformue		3,893	32
2. Tiendeindtægter		1,239	30
3. Indtægter af Legater		1,090	„
4. Afgiften af Hansted Hospital		717	„
5. Overført fra Stipendiefonden		927	60
	Summa Indtægt	7,867	22
	Udgift.	Kr.	Ø.
1. Afgift til Skolekassen		3,000	„
2. Do. til 2 Enker i Horsens		80	„
3. Udbetalte Stipendier for Finantsaaret 1877—78		616	„
4. Do. Oplagspenge		600	„
5. Understøttelse til 3 Studerende		440	„
6. Davidsens Legat til 2 Disciple		40	„
7. Skatter af Tiende		7	54
8. Regnskabsforerens Procenter		157	34
	Summa-Udgift	4,940	88
	Sammenholdes hermed Indtægten	7,867	22
fremkommer som Overskud for Finantsaaret		2,926	34
Fondens kontante Beholdning fra forrige Finantsaar			
beløb		1,883	61
	Af disse	4,764	95
er Prioritetsobligations-Massen ved Udlaan	Kr. Ø.		
i Aarets Løb forstørret med	2,600	„	
og Sparekasse-Tilgodehavendet ligeledes			
føret ved Oplæg af Renten for Aa-			
rets 2de Terminer med	65	18	
		2,665	18
følgelig var Kassebeholdningen den 31te Marts 1878		2,099	77

Skrivelser fra og til Ministeriet.

Under 25de Juni f. A. modtog Rektor følgende Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet:

„Ved til fornøden Igtagelse at tilstille Hr. Rektoren medfølgende Exemplar af Anordning af 15de d. M.*) om en Forandring i Religionsundervisningen i de lærde Skoler skal Ministeriet med Hensyn til dens Gjemmemførelse ikke undlade at tilføje Følgende:

Ministeriet skjønner ikke, at der for Tiden indenfor de 30 ugentlige Timer kan afsees mere til den nævnte Undervisning end een Time egentlig for hver Klasse: dog vil man Intet have at erindre imod at 5te og 6te Klasse i denne kombineres, hvor dette skjønnes stemmende med Disciplens Færv. Det overlades Hr. Rektoren at tage Bestemmelse om, fra hvilke Fag Tiden til den nævnte Undervisning kan afgives, og saafremt dette ikke kan ske uden Frygt for, at et enkelt Fag skulde lide for meget derved, haves der Intet at erindre imod, at Hr. Rektoren selv bestemmer, hvilke forskjellige Fag der til enhver Tid bedst kunne taale Afgivelsen af en enkelt Time for en kortere eller længere Tid, for paa denne Maade at skaffe den til Religionsundervisningen nødvendige ugentlige Time.

Forsaavidt Undervisningen ikke kan overtages af en af Skolens Lærere, hvilket Ministeriet, som allerede udtalt i Skrivelse af 16de Februar d. A. maa anse for det Ønskeligste, ventes, naar Skolens Lektionsplan for 1877—78 forelægges Ministeriet til Approbation, nærmere Forslag om Undervisningens Overdragelse til en af Byens Gejstlige, med hvem det Fornødne derfor forinden maatte forhandles.“

Angaaende Ordningen af denne i Skolens to øverste Klasser gjenoptagne Religionsundervisning tilskrev Rektor under 16de Juli f. A., samtidig med at Lektionsplanen for Skolcaaret 1877—78 indsendtes til Ministeriets Approbation, dette som følger:

„Den i Følge kongelig Anordning af 15de Juni d. A. gjenoptagne Religionsundervisning i 5te og 5te Klasse har jeg, i Hen-

*) Denne Anordning lyder saaledes:

„Undervisningen i Religion indføres for samtlige Disciple i den lærde Skoles to øverste, 5te og 6te Klasse, for at fuldstændiggjøre hvad der ved Undervisningen i de lavere Klasser og ved Konfirmationsforberedelsen er tilegnet. Denne Undervisning, hvis Formaal bør være ikke Opbyggelse, men Belæring, skal gives uden Lektielæren eller Afslutning ved nogen Examen indenfor de lovbestemte ugentlige 30 Timer, med Anvendelse af den Tid dertil, som vort Ministerium for Kirke- og Undervisningsvæsenet nærmere maatte bestemme for hver af de to nævnte Klasser, og skal omfatte Læsning af udvalgte Stykker af den hellige Skrift i dansk Oversættelse, hvormed forbindes en Fremstilling af de vigtigste Begivenheder i den kristelige Kirkes Historie, hvorunder tages særligt Hensyn til Folkekirkens symbolske Bøger og deres Tilblivelse.“

hold til det høje Ministeriums Skrivelse af 16de Februar d. A. *) anmodet Byens Sognepræst, Dr. phil. Clausen, om at overtage, og han har erklæret sig villig til at meddele denne Undervisning. At jeg rettede denne Anmodning til ham og ikke til Pastor Andresen, der til Skolens fulde Tilfredshed besøger Religionsundervisningen i de lavere Klasser, har ene sin Grund deri, at den i de højere Klasser gjenoptagne Religionsundervisning er betegnet som et Supplement til Konfirmationsforberedelsen, og da det aldeles overvejende Flertal af Skolens Disciple modtage denne Undervisning af Pastor Clausen, forekom det mig rigtigst at anmode netop ham om her at træde supplerende til.“

Under 3die April d. A. modtoges følgende Cirkulairskrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet:

„Ved Skrivelse til Rektor for Odense Kathedralskole har Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet udtalt, at, da Beneficie-aaret gaar fra 1ste Oktober til 30te September, vil den sidste Fjerdedel af et en Discipel i 6te Klasse tilstaaet Stipendium, der kvartaliter er anvendt til delvis Dækning af Skolepengene, være at udbetale ham, uanset at han, naar Afgangsexamen afsluttes i Juni Maaned, i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 29de Maj 1876 er fritagen for at erlægge Skolepenge i Juni Maaned.“

Da det ikke saa ganske sjældent har vist sig, at Forældre og Værger ikke ere tilfulde bekendte med de Fordringer, som Skolen efter de gjældende Anordninger maa stille med Hensyn til Optagelse af Disciple i den nederste (o: 1ste) Klasse, hensættes her en Afskrift af de i saa Henseende ved kongelig Anordning fastsatte Bestemmelser.

For at kunne optages i Skolens 1ste (nederste) Klasse fordes der, at den anmeldte Discipel har fyldt sit 11te Aar, er vaccineret, hvorom Attest bliver at forelægge, samt at han bestaaer en Prøve, ved hvilken der kræves:

1) i Modersmaalet: dels Oplæsning af et Stykke af en dansk Læsebog eller Forfatter og Bekjendtskab med de almindelige grammatikalske Begreber, dels en skriftlig, med antagelig Sikker-

*) Denne Skrivelse er aftrykt i Skolens Program for 1877 p. 62.

hed i Retskrivning og Skilleteggenes Brug, nedskreven Gjengivelse af et to Gange forelæst Stykke, hvilken tillige bedømmes som Prøveskrift. 2) i Tydsk: det Vigtigste af Formlæren, i det Mindste Bøjningen af Artiklerne, af svage og stærke Substantiver, af Adjektiverne, af de personlige og paapegende Pronominer, af Hjælpeverberne og 1ste Konjugations (de saakaldte regelmæssige) Verber og en mundtlig Oversættelse fra Tydsk til Dansk af et Stykke i et læst Pensum, der maa udgjøre 100 almindelige Oktavsider. 3) i Fransk: det Vigtigste af den regelmæssige Formlære og 50 Oktavsider i en Læsebog. 4) i Geografi: en Oversigt over hele Geografien efter en kortere Lærebog f. Ex. Thriges eller Rimestads mindre Bøger eller Erslevs Nr. 3. 5) i Historie: Oversigt over Verdenshistoriens vigtigste Begivenheder efter en fragmentarisk Lærebog samt Danmarks Historie noget udførligere, f. Ex. efter Blochs mindre Lærebog for Skolernes Underklasser. 6) i Religion: Bibelhistorien i kort Begreb, f. E. efter Balslevs Bog, og Hovedstykkerne af Luthers lille Katekismus. 7) i Naturhistorie: Pattedyr og Fugle efter en kortfattet Lærebog, f. E. Lützens eller Feddersens mindste. 8) i Regning: Færdighed i praktisk Regning saavidt, at alle Regninger med hele og brudne Tal kunne udføres sikkert og bringes i Anvendelse paa simple praktiske Opgaver som dem, der pleje at henføres til Regula de tri.

Af de Disciple, som agte at underkaste sig Realafgangsexamen af lavere Grad, kræves ikke Fransk.

Aarsprøven og Afgangsprøverne 1878

afholdes i følgende Orden:

I. Skriftlige Prøver:

Mandagen den 17de Juni.

8—12. VI. Dansk Stil (I)	4—8. VI. Lat. Version.
(bunden Opg.).	IV S. } Geometri.
IV S. }	IV R. }
IV R. } Dansk Stil.	V. Lat. Version.
V. }	

Tirsdagen den 18de Juni.

8—12. VI. Fransk Stil.	4—8. VI. Dansk Stil (II)
IV S. Lat. Stil.	(fri Opg.).
IV R. Tydsk Stil.	IV S. } Arithmetik.
V. Fransk Stil.	IV R. }
	V. Dansk Stil.

Mandagen den 1ste Juli.

8—10½. III S. Lat. Stil.	8—11. I S. Lat. Stil.
8—11. III R. Tydsk Stil.	I Rr. Tydsk Version.
8—11½. III r. Dansk Stil (I)	3—6. III S R. Arithmetik.
(fri Opg.).	3—6½. III r. Regning (I).
8—11. II S. Lat. Stil.	3—6. II F. } Arithmetik.
II R r. Tydsk Stil.	I F. }
11—1. III S. Fransk Stil.	

Tirsdagen den 2den Juli.

8—11. III S R. Geometri.	3—6. III S R. Dansk Stil.
8—11½. II r. Regning (II).	3—6½. III r. Dansk Stil (II)
8—11. II S. Lat. Version.	(bunden Opg.).
II R. Eng. Stil.	3—6. II F. Dansk Stil.
II r. Regning.	I S. Fransk Stil.
I F. Dansk Stil.	I R. Eng. Version.
	I r. Regning.

II. Mundtlige Prøver.

Torsdagen den 27de Juni.

	Syngestuen.	4de Læsestue.	
8. VI.	Naturlære.	12. IV R.	} Matematik.
4. VI.	Engelsk.	4. IV S.	

Fredagen den 28de Juni.

	Syngestuen.
8. VI.	Latin.
12.	IV R. Tydsk.
4. VI.	Fransk.

Lørdagen den 29de Juni.

	Syngestuen.
8.	IV S. Latin.
12.	VI. Oldnordisk.
6—7.	Sangprøve.

Tirsdagen den 2den Juli.

	Syngestuen.	4de Læsestue.
9. VI.	Græsk.	8. IV S R. Naturhistorie.
4. VI.	Historie.	3. IV S R. Geografi.

Onsdagen den 3die Juli.

	Syngestuen.	5te Læsestue.
9. V.	Latin.	9. III S R. Fransk.
3. II S.	Latin.	3. I S. Tysk.
	4de Læsestue.	
9.	II R r. Naturhistorie.	
11.	III r. Matematik.	
3.	I R r. Historie.	

Torsdagen den 4de Juli.

	Syngestuen.	5te Læsestue.
9. V.	Fransk.	9. IV S. Tydsk.
3. II R.	Mathematik.	3. I S. Naturhistorie.
	4de Læsestue.	
9.	III S R. Religion.	
11.	II S. Naturhistorie.	
3.	I R r. Dansk.	

Fredagen den 5te Juli.

Syngestuen.	5te Læsestue.
9. V. Naturlære.	9. III F. Tydsk.
11. III R. II R r. Engelsk.	11. I S. Geografi.
3. II R r. Religion.	3. I R r. Naturhistorie.
	4de Læsestue.
	9. IV S R. Historie.
	3. II S. Mathematik.

Lørdagen den 6te Juli.

Syngestuen.	5te Læsestue.
9. V. Oldnordisk.	9. II S. Fransk.
11. III S. Græsk.	11. III r. Dansk.
3. I R r. Engelsk.	3. II R r. Historie.
	4de Læsestue.
	9. IV R M. III R. Naturlære.
	10½. I S. Historie.

Mandagen den 8de Juli.

Syngestuen.	5te Læsestue.
9. I S. Latin.	9. II S. Historie.
11½. IV S. Græsk.	12. IV R. Fransk.
3. V. Historie.	3. II R r. Tydsk.
	4de Læsestue.
	9. III S R. } Geografi.
	11. III r. }
	3. III S. Latin.
	4. I R r. Religion.

Tirsdagen den 9de Juli.

Syngestuen.	5te Læsestue.
9. III F. Naturhistorie.	9. I S. Dansk.
3. V. Tydsk.	11. II R. Fransk.
4. V. Engelsk.	3. I S. Religion.
	4de Læsestue.
	9. II S. Tydsk.
	12. II r. Dansk.
	3. I R r. Geografi.

Onsdagen den 10de Juli.

Syngestuen.	5te Læsestue.
9. IV S. Fransk.	9. III r. Historie.
12. IV R. Engelsk.	10. II S. Religion.
3. I S R. Fransk.	3. III S R. Mathematik.
	4de Læsestue.
	9. II R r. Geografi.
	3. V. Græsk.

Torsdagen den 11te Juli.

Syngestuen.	5te Læsestue.
9. II S. Geografi.	9. III S R. Historie.
	4de Læsestue.
	9. I R r. Tydsk.

Fredagen den 12te Juli, om Formiddagen Kl. 9, prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple.

Lørdagen den 13de Juli, om Formiddagen Kl. 9, bekendtgjøres Prøvernes Udfald, hvorefter Sommerferien tager sin Begyndelse.

Torsdagen den 15de August, Formiddag Kl. 9, begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Translocationen indbydes herved Disciplenes Forældre og Forsatte samt Enhver, som interesserer sig for Skolens Virksomhed.

Horsens lærde Skole, den 4de Juni 1878.

O. Fibiger.